

Brașov, 18 Noemvre v.

Nu putem să simțim o bucurie mai mare, decât atunci, când auzim că frații noștri dintr-un ținut sau altul se pordă hărbătesce, ca Români adevărați, trăesc în înțelegere, sunt pētrunși de marile cerințe ale intereselor de viață naționale și o dovedescă această și prin tapte.

O asemenea bucurie amă sēm-tit, când amă cetit corespondența de mai jos din comitatul Sēlagiului, despre purtarea Romānilor la alegerile municipale în cercul electoral al Periceului.

Printr'o purtare dēmă și solidară Romāni din acest cerc au învins la alegerile reprezentanților municipal asupr adversarilor lor mult mai numeș și mai tari. Etă ce pōte face buna înțelegere și strinsa solidaritate dintre Romāni!

Ungurii din acel cerc dispun cu totul de vre-o 700 alegători, pe când Romāni numai de 160 și cu tōte aceste Romāni au învins, pentru că au fost una și nedespărțit, ēr contrarii lor au cădut la alegere, fiindcă au fost desbinați.

Câte pierderi de soiul acesta nu amă suferit noi Romāni prin aceea, că n'amă scit sē ne strīngem rēndurile!

Din acest casă putem trage dēr douē învățuri. Mai întâiu putem sē învățăm cât de păgubitor lucr este lipsa de înțelegere și de disciplină, căci ea face sē fiă învinsă și cea mai numeșă oște. Alū doilea putem sē învățăm, cât de mult se pōte căștiga printr'o purtare solidară și curagiosă și cu puteri mai slabe!

„S'a constatat în mod bātător la ochi — dīce corespondentul nostru din Sēlagiu — că poporul român scie sē fiă solidar, se scie însufleți pentru orī-ce lucru

bun, dēcă conducătorii lui nemijlociți, preoții și învățatorii, stau la înălțimea chiamării lor și lucră în înțelegere cu puțina inteligență mirnă independentă, ce-o avem, pentru prosperarea și înaintarea lui morală, intelectuală și materială.”

Acēstă convingere amă avut'o și o avem și noi. De aceea nu putem îndestul osēndi pe aceia, carī mereu, ca nisce cōbe rele, se tânguesc că suntem slabī, că n'avem mijlōce și nu putem întreprinde nimic cu succes!

Etă că faptele bune dau de minciună pe aceste cōbe rele, carī lătesc numai descuragiarea în șirurile poporului! Etă că pretutindēni, unde conducătorii și fruntașii romāni trăiesc în bună înțelegere și sunt pētrunși de sfanta lor chiamare romānescă, ni-se înfățișeă priveliscea îmbucurătoare, că dușmanii cu tōte uneltirile lor nu pot rēși.

Și acēstă o vedem pe tōte tērēmurile. Nu de mult amă înregistrat cu adevărată bucurie scirea, că purtarea solidară și dēmă a Romānilor, a scit sē apere cu succes în comuna Rodna vechiă interesele școlii romāne cu tōtă concurența, ce li-o face școlă ungerescă de stat și cu totu terorismul și despotismul, ce domnesce în acel comitat!

De ce n'ar putē sē lucreze Romāni noștri pretutindenea cu acēstă însuflețire și cu acest curagiu pentru binele neamului lor și de ce n'amă putē noi sē dām cu toții, în munți și în câmpii, dovadă, că scim sē fim solidari și sē ne însuflețim pentru orī-ce lucru bun?

Etă o întrebare, la care ar trebui sē se cugete bine și serios toți conducătorii și fruntașii poporului nostru, preoți și mireni, tocmai în aceste vremuri grele, când mai mult ca orī și când

limba, cultura și naționalitatea romānescă este amenințată. și când, privind jurū împrejur, vedem, că tōte popōrele monarchiei nōstre își strīng rēndurile și iau tōte mēsurile posibile spre a'și apēra interesele lor de viață și spre a face sē fiă respectate!

Revista politică.

Dinăuntru. În sēptēmăna acēstă ședințele dietei unger au fost furtunose. Opoziția a cerut sē se anuleze legea din 1879, care descetățenese cu finele anului acēstă pe Kossuth, fiindcă nu s'a înscris în registrele unui consulat austro-ungar din Italia. Partida guvernului a declarat, prin graiul ministrului Tisza, că nu se pōte schimba legea de dragul lui Kossuth. Cu tōte astea, dīse d-lū Tisza, Ungurii il vor considera și de aci înainte ca cetățēn unger. Acēstă declarația a făcut'o ministrul unger numai după ce i-a dat permisiune Monarhul. Larmă a fost destulă cu acest privilegiu și atacurile în contra ministrului s'au continuat când i s'a imputat d-lui Tisza, că numai prin abuz și mijlōce neierate, prin corupțiune la alegeri, își căștigă numărul cel mare de deputați în dietă. Ministrul a dīs un deputat opozițional, a corupt moralitatea publică, a corupt națiunea ungerescă. Fiul lui Tisza a luat pe tată-sēu în apērare, dēr opoziția l'a luat în ris pe fiul ministrului. Un deputat opozițional a asemēnat Ungaria cu Irlanda, numind'o „nenorocita nōstră Irlandă”, pentru-că persecuțiunile guvernului engles în contra Irlandezilor sunt nu numai totu așa de mari, ci chiar întrecute de persecuțiunile ce le suferă naționalitățile de aci din partea regimului ungeresc.

Fiind mai în fiacare și în dieta ungar vorba de Kossuth, un deputat opozițional a mers până a pune pe Kossuth pe aceeași trēptă cu Monarhul, dīcēnd, că amēndoi, Kossuth și Monarhul, s'au ertat unul pe altul și că iubind Ungurii pe Kossuth iubesc pe Monarhul! Auși minune! Kossuth

detronēă în 1848 la Seghedin dinastia habsburgică și totu elu a iertat pe Monarhul! Și iubind pe acest detronator al Monarhului, Ungurii iubesc pe Monarhul! Trebe sē ai capu ungeresc, ca sē înțeleg asemenea comedii. S'a vorbit în contra Austriei, în contra stēgului negru-galben, în contra limbei germane, în contra armatei, dīcēndu-se, că în Pesta, în loc sē mērgă tōte pe ungerese, mērgu pe nemșese. Un deputat guvernamental a spus, rēspundēnd la tōte aceste atacuri, că existența Ungariei și prin urmare și a Ungurilor e asigurată numai cât timp Ungaria va fi unită cu Austria. Larmă și sgomotul, acușățiunile dintr'o parte și alta au ajuns până a provoca scandaluri în dietă, precum se vede din cele ce urmēă:

Scandalul din dieta Ungariei.

Diarele ungeresc din capitală aduc sciri lungi despre scandalul cel mai nou ivit în dieta ungerescă cu ocașiunea desbaterei asupr bugetului pe anul 1890.

După-ce deputații din opoziția au ridicat grave acușări în potriva ministrului președinte Tisza, acesta la rēndul sēu n'a vrut sē le rēmān dator. În ședința dela 27 l. c. d-lū Tisza a luat cuvēntul, tocmai pe când lucrurile se părea, că încep a merge mai needū. Vorbirea d-lui Tisza însă a vērșat uleu pe foc. După-ce vorbesc deputații Perczel și Kaposffy, ia cuvēntul Hodossy Imre și se pronunță asupr pactului dela 1867 imputandū lui Tisza, că elu nicī atunci, când era în tabēra opoziționalor, nicī ađi, când e la guvern, nu pricepe spiritul acelui pact, și că elu astfel guvernēă Ungaria, ca și când ea n'ar fi un stat independent, ci o provincie îmbrăcată în haina autonomiei și anexată Austriei. Hodossy a combătut și pe ceilalți guvernamentali, carī au apērat politica d-lui Tisza.

După-ce și-a finit vorbirea, Hodossy s'a ridicat între sgomotoșe strigate de „Hoch”, ce-au străbătut sala ca o vijeliă, ministrul președinte Tisza și a încercat sē vorbescă. Numai cu multă

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Stati-Cotū.

(Poveste.)

A fost odată, ca nicī-odată, că de unde nu, cine v'ar putē minți atâtea, că nicī eu nu s'ū de pe vremile poveștilor, ci-sū etă un biet amărīt, care și el pōrtă capul între urechi și necasurile vieții în spinare.

A fost odată un om, pe care lumea pentru fapatura lui cea puțină l'a poreclit Stati-Cotū. Altum Stati-Cotū era om ca toți omenii: avea și el mări, picior, ochi și urechi ca orī-care dintre noi, dēr avea încă ceva, ce mai ales în vremile nōstre nu toți avem; avea adecă casă și masă, avea rēnduiala lui — avere și bogăția de nicī elu nu mai scia câtă. Casa lui, curtea lui — coșnița stupului, dēr vorba ceea, totu omul pōrtă câte un răvaș în spate, căci necasurile-sū pentru omen și omenii pentru necasuri.

Stati-Cotū avea de tōte cu prisosință, dēr pentru aceea elu numai fericit nu

era, căci îi lipsia fericirea sēraului, averea Romānului — îi lipsiau copii.

Elu n'avea copii și acest lucr ilu punea pe gânduri. Făcut'a rugăciuni, ținut'a posturile, dat'a serindare, cunjurat'a biserica, ingenunchiat'a sub daruri... inzadar, că lui Dumneșeu nu i-se făcū milă de elu.

Acum și nădejdea de a putē ore-când desmerda copii începea a-lu părăsi, de unde că era trecut peste aceea ce dīcem noi, vēra vieții și borēsa lui era mai mult umbră decât nevēstă. Acest gând i-a făcut mulți peri albi pe cap și multe crețe pe frunte.

Intr'o sēră, când chiar se tânguia-se cum au sē trecă dintre muritori, fără sē rēmānă măcar o urmă după ei și fără sē simțescă cineva lipsa lor, etă că se pomenesc cu doi drumari.

„Bună sēră, cinstitelorū gazde!”

„Bună vē fiă inima”, le întorse Stati-Cotū.

„Suntem drumari — dīcū străinii — venim de departe și acum ne ajunsē noștea, n'ați face bine sē ne găzduiți

peste noște? fapta bună cu bine se plătesce.”

„Sălașul e al lui Dumneșeu — dīse Stati-Cotū — și dēcă veniți cu inimă bună, de ce sē nu vē primim; curtea e mare și noi suntem numai doi.”

Străinii prind loc și se dau în vorbe — în vreme ce nevasta le gătesce o cină bună, de sē-și alungi copii din casă pentru ea. După cină mai povestiră cât povestiră despre vreme, despre semēnături, una-alta, cum e trēba omenilor, până târziu, când îi cupleși somnul pe toți.

Diminēta Stati-Cotū îi cinstese ēră și-i petrece până la drum, că vedeți așa era cu cine în satul lui Stati-Cotū. Când era la despărțire, dīce Christosū, — căci elu era străinul, ēră tovarășul sēu era Petru — „ca sē scii, că fapta bună primită este în ceru, și sē mai scii, că celu ce face lui își face, etă eu îți implinesc trei cereri, ce vei pōfti dela mine.”

Bine nu sfērși Dumneșeu vorba și Stati-Cotū și încep a pōfti.

„Poftescū, Dōmne, sē am copii.”

„Fiă”, dīse D-lū Christosū și câtă ai clipi una, rēsărū vre-o cincī-deci de copii.

„Ce mai poftesc?”

„Poftescū Dōmne sē am copii.”

„Prea mulți vor fi”, îi dīse D-lū Christosū cu blāndețe.

„Ba și a treia oră poftescū, Dōmne, sē-mī dai copii.”

„Fiă”, dīse Domnul Christosū și se duse mai departe, ēră Stati-Cotū se luă cu copii cătră casă borborosind în sine: „alduite mări multe!” Mai bine dīcea: „blāstēmate guri căscate”, că de mări nu era cānță, dēr gurile acele — și multe și căscate — erau mai multe decât pedepsele Egiptului.

Noi scim cât trebe sē tragem în brazda altuia, ca sē putem hrāni numai patru-cinci, d'apoi unde era atāta spușă? O cētă era cu Stati-Cotū, a doua ilu aștepta acasă, pe a treia chiar atunci o aduna femea de prin grādină. Apoi toți micī ca nisce ulceluse, vorba ceea „nicī de rugă, nicī de fugă”, bunī numai sē facă ciorborū în casă și pagubă în māmăligă.

greutate i-a succesu a'și începe discursul de apărare. Opoziționalii însă făceau astfel de sgomotu, câtu vocea ministrului era cu totulul inecată. Când președintele suna clopoțelul, se auiau strigătele de „să-lu audim” in lungi intervale de timp, și când Tisza in discursul vorbirei sale amintia numele vre-unui deputat opozițional, strigătele de „eljen” ale opoziției îl intrerupēju numai decăt. In-trevenirea președintelui fôrte puțin a folositu, ba din contră, ea era o nouă ocași ca Tisza să stea la locul s'eu fără de-a dîce o vorbă.

Dér turburarea ajunse la culme când Tisza a suspitionatუ pe partida stângei extreme, că loialitatea ei nu este sinceră, că sunt in sinul ei membri, cari adereză la politica din 49 a lui Kossuth, ér acéstă politică e identică cu detronarea. Că in ce modu a crescutu iritarea și câtu de tare s'au simțit vătamați denunțaii, ni-o aratá invederatú faptul, că Irányi Daniel i-a strigatú lui Tisza *calumniatoru* și *defăimătoru*. După elu Ugron Gábor a începutú să dea lecțiuni ministrului președinte despre aceea, că cum e de a se înțelege 48 in numirea partidei. „Décă amú fi de-ai lui 49”, a dîsu Ugron, „amú avé curajulú s'eu nu ne mai sdrobimú capetele cu consecențele și urmările, ci amú mărturisio hotărítu și pe față.” Ugron Gábor și-a sfârșitú vorbirea cu cuvintele „că intru adevérú pe noi ne stăpânesce gândulú unei detronări și acéstă e detronarea lui Tisza Kálmán.

Responsulú ministrului președinte la vorbele lui Ugron n'au fostú ascultatú de opoziționali. Toți s'au ridicatú dela locurile lor, ér d-lú Tisza, spre cea mai mare batjocură, a începutú să vorbescă locurilorú góle. De astá-datá nu l'a conturbatú nimeni. Ședința s'a închisú abia la 3 ore d. a.

In ședința dela 28 l. c. *Polonyi* Geza a împartășitú camerei vederile lui Kossuth, față cu dinasticismulú. Kossuth a dîsu:

„Eu vedú și recunoscú, că poporulú maghiarú este așa de credinciosú regelui s'eu încoronatú, cum nici-odată n'a fostú înainte de asta. Incoronatúle rege nici-odată n'a avutú ocași mai bună de-ași asigura pentru totdeauna fidelitatea națiunei față de dînsulú, ca acumú, când poporulú incliná așa de multú spre inalta lui personă. S'eu dea dér poporului independența, și atunci fâ sigurá de vecinica lui fidelitate. Decă s'ar întempla ca domnitorulú se nu observe legea națiunea are dreptulú ca ea însași prin propria ei putere săși câștige independența.”

Așa dér Kossuth provócă pe Ungurení la revoltá și la o nouă detronare!

Turburări in dieta boemă.

In ședința dela 26 Noemvre a diei-tei boeme s'au petrecutú certe fôrte turbulente. S'a discutatú asupra tablei co-

memorative, ce vréu s'o ridice pentru Ioanú Huss, cunoscutulú reformatcru boemú, care in urmă fú condamnatú ca ereticú și la 1415 fú arsú pe rugú. Discuția acéstă a datú nascere la unú tumultú extraordinarú.

Propunerea o făcurá Cehii tineri. *Schil* cerú, ca dintre cele 65 table commemorative, ce suntú a se pune in mu-seulú cehú, una să fiá consacratá in memoria lui Huss. *Borovy*, profesorú de teologiá, dîse, între strigătele continue ale mulțimei, că n'ar fi in contra acestei propunerí, decă Huss ar fi fostú numai protestantú, dér elú a fostú și provocatorulú răscolú in contra bisericei. Catolicii in mare parte suntú in contra glorificării memoriei lui Huss. *Vasaty* strigá: Noi vrémú glorificarea lui! Noi suntemú catolicí. (Sgomotú mare; președintele suná mereu clopoțelulú; oratorulú abia își póte continua vorbirea).

Borovy: Huss a aprinsú tăclia, care a nimioitú nu numai Boemia, ci și alte țeri, și care a prefăcutú in cenușá mănăstiri și monumente.

Vasaty, intrerupéndú: Așa li-a trebuitú. *Borovy*: decă n'ar fi fostú Huss, ce progrese neintrerupte amú fi făcutú noi până acum! (Sgomotú și bătăia de jocú). *Vasaty* și *Gregr*, intrerupéndú: Ne-amú fi făcutú Germani! O astfelu de vorbire e o rușine, e infamiá!

Perner: Nu suferimú, ca aici să bla-mați națiunea! *Vasaty*: Din d-ta vorbesce sufletulú celú réu! *Borovy*: D-vóstré nu sunteți spiritualii mei. *Vasaty*: D-ta și acum ai căuta să faci pe placulú lui Huss. *Perner*: Și *Borovy* ar da ajutorú la ridicarea rugurilorú. (Sgomotú grozavú).

Rieger cătră Cehii tineri: Purtarea d-vóstré e necuviinciosă. *Gregr* și *Titscher*: Națiunea te va învăța pa d-ta acușa ceea-ce este cuviinciosú.

Gregr dîce, că resbóiele Husiților au adusú éráși in Boemia aerulú curatú alú slavismului. Națiunea boemá își va aduce aminte de diina de aci, ca de o di-de-rușine.

Prințulú *Schwarzenberg* jun.: D-vóstré ați glorificatú tipulú eroicú alú lui Huss ca pe o iconá sfântá și prin acéstă și d-vóstré v'ați mărturisitú de husiți. (Strigări furtunose: Aceia suntemú!) Doctrina lui Huss a formatú comunismulú seculului alú XV-lea. Dintre Husiți sunt rari ómeni cinstiți: din ei s'a alesú o ceatá de tálhari și táciunari. (Sgomotú grozavú, care inecá vocea vorbitorului).

Perner, întorcéndu-se cu furia spre președintele, strigá: Indrumați-i la ordine; ei ne batjocuresc pe antecesorii noștri.

Președintele provócă la ordine. Prințulú *Schwarzenberg*: *Schwarzenbergii* au pășitú odinórá in loculú *Rosenbergilor*. Emblema răsboiului in contra Husiților a fostú rosa. Aș fi mândru decă stégulú

albú-albastru alú *Schwarzenbergilor* ar fi și astáđi semnú de răsboiu in contra noilorú Husiți. (Sgomotú teribilú). In fine oratorulú propune, ca pe tabla comemorativá să se înscrie numai astfelu de nume, cari nu vatémá sentimentulú religiosú. Majoritatea a primitú propunerea acéstă între sgomote mari. Cu acéstă ședința s'a incheiatú.

Dinafară. „Pol. Corr.” e informatá din Varșovia, că *administrația rusescă de răsboiu* a luatú hotărira, ca *efectivulú* tuturor *brigadelorú de artileriá* de câmpú, care ađi numără câte șese baterii cu 48 tunuri laolaltá, *s'eu se sporescú* la optú baterii cu 64 tunuri laolaltá. La brigada 24 de artileriá de câmpú acéstá sporire a ajunsú deja la executare. „Tems” ne spune, că Rusia inarméză mereu și încă in măsurá așa de mare, încátu aceste inarmări nu suntú nici decum unú semn de pace durabilá. In curéndú se vorú construi mai multe forturi împrejurulú *Mării Negre*. De altá parte s'au trimisú tuturorú fortărețelorú întáriri de trupe și s'au luatú dispozițiuni pentru concentrarea mai multorú regimente la Odesa și Chiev. Afară de asta s'a ordonatú construirea a cinci torpilori și altorú vase de răsboiu pentru Marea Neagrá. „Standard” aflá la rëndu-i, că la hotarele Bucovinei și Galiției s'au concentratú de curéndú optú regimente de cavaleriá și șese de infanteriá.

Senatulú francesú a aprobatú creditulú votatú de camera trecutá in sumá de 58 milioane franci pentru mariná. Acest creditú are să se întrebuințeze pentru construirea de corábii de răsboiu, și anume: trei cuirasate, 4 aviso-torpilorí, 10 torpilorí mari și 30 torpilorí de portú.

SCRILE PLEI.

Comitetú de caritate in Bláșiu. Ni-se scrie din Bláșiu: „De multú se ventiléză și la noi salutara ideá, de a se forma unú comitetú de caritate cu nobila destinațiune de a provede cu imbrăcáminte copilele și copiii orfaní și séraci dela școléle románe din locú. Astáđi am aflatú cu multá bucuriá, că deja existá unú astfelu de comitetú, care desvóltá multá activitate intru colectarea de bani și vestminte; ér damele románe pe întrecute își oferú concursulú lorú binevoitorú. Resultatulú și până acum e destulú de imbucurătorú; s'au colectatú deja aprópe la 200 fl. și mai multe bucáți de vestminte. Felicitú din adénculú inimei pe toți aceia, cari au luatú inițiativa; felicitú damele románe din Bláșiu, cari se sciu uní și însușeți de câte-ori e vorba de realizarea unui scopú nobilú și umanú!”

Ne asociámú și noi la aceste felici-

tári, urándú nobililorú întreprinđitori deplinú succesú!

Fondurile școlare și de stipendii ale Náséudenilorú au scăpatú in fine de *Banffy-pașa*, care și-a datú demisiunea din oficiulú de comisarú reg. pentru controlarea administrării acestorú fonduri. Dimisia i-s'a primitú.

Proiecte de legi. Dintre proiectele de legi, ce se vorú presenta in curéndú de cătră guvernulú ungurescú camerei, amintimú: proiectulú privitorú la introducerea reformei administrative, apoi proiectele asupra instituirei tribunalului administrativú și alú legii comunale.

Bilete pe zone. Direcțiunea căilorú ferate ung. ale statului face cunoscutú, că bilete pe zone se vorú vinde dela 1 Decemvre nu numai la cassele stațiunilorú, ci la tóte oficiile poștale și telegrafice ale orașelorú mai mari, precum și la biroulú orașenescú alú căilorú ferate ale statului in Viena. Bilete se dau și pentru întórcere, dér atunci se dau două bilete. Acestea au valóre pentru tóte categoriile de trenuri și nu trebuiescú ștampilate la cassá, așa că este echisá ori-ce incomodare prin formalități. Direcțiunea căilorú ferate împarte gratuitú publicului o broșurá despre manipularea cu aceste bilete.

Invențiune montanică. Precum spunú foile din Clușiu, directorulú de mine *Iosef Laszlo* a născocitú unú vasú (strachiná) de amalgamare, carentrece tóte aparatele de felul acesta. Cu ajutorul vaselorú de până acum nu se putea scóte din metalulú, care conține aurú, decătú 60 procente, pe când aparatulú lui *Laszlo* separá totú aurulú. Societatea montaná vestfalică, care posedé minele dela *Zdraholtú*, a cumpératú noua invențiune și de atunci se dîce că producțiunea de aurú e indoitú de mare.

Nu e'mbucurătorú. La cele două ultime serate musicale ale capelai orașenesce n'a fostú nici măcarú o singurá personá din pobliculú románescú, deși, ca la fiácare serată, s'au cântatú bucáți naționale románesce. Acéstá lipsá de publicú románescú a bătutú multú la ochi. Ultima serată, a plăcutú fôrte multú și a fostú fôrte animată. Mai multú interesú pentru musicá din partea publicului románú ar fi in totú cazulú la loculú s'eu.

Scarlatina s'a ivitú in Clușiu, precum spune „*Ellenzek*”, in modú epidemicú. Nu numai copii, ci și ómeni mari suferú de acéstá bóla.

Focú. In Bláșiu a arsú la 26 Noemvre n., in *Tigánia*, o casá și 80 ferdeli de cucuruzú.

Când s'au adunatú toți la olaltá, — abia mai încăpeau in curtea cea largá. *Stati-Cotú* sta și se uita peste ei, cum se uitá păstorulú peste turmá. Póte atunci și-a fi datú sémá, că visándú elú totú copii — și-a vedútú visulú cu ochii; avea copii cu ridicata. Vorba e însă că copiilorú le trebue multe de tóte: le trebue căciule, opinci, sumane, dér mai 'nainte de tóte le trebue de mâncare și unde-sú multe guri — acolo multe pâní se papá, apoi scitú este, că de unde iai și astáđi și mâne, in cele din urmă sécá.

Nu trecuse bine sêptemána și hâmbarele lui *Stati-Cotú* erau góle. Celú de pe urmă málaiu era pe masá, de acólea incolo nici câtú ar ascunde o vrabiá sub limbá.

Ce era de făcutú acuma? S'eu lapede? s'eu lase muritori de fóme? *Dómne apérá*, — așa ceva nu facú nici págánii.

Altceva era déră de făcutú. In necasú omulú ascultá și vorba muerii, și muerea lui *Stati-Cotú* nu era capú sécú. Simțitóre, cum le-a lăsatú *Dumneđeu*, pe ele ori-ce nefericire le atinge mai dure-

rosú, și durerea mamei pentru neajunsurile familiei, iute găsescé untulú de lemnú vindecătorú.

Muerea ilú sfátui pe *Stati-Cotú* să intre in slujbá și ce va fi primindú, să trimitá pentru familiá.

Stati-Cotú nu dîse ba, ci se gáti de drumú. Cruce in frunte, *Dómne*-ajutá și înainte. Și merse, dragii mei, și merse, cale lungá s'eu ajungá, di de vérá până in sérá, până ajunsá la stána cu trei ciobani.

„Bună diua, ciobanilorú!”

„Și mai bună'ți fiá inima”, răspunserá ciobanii.

„Ce veste'i pe la voi?”

„Veste nu prea bună d'eu, aceea, că étá cum și cum. Va fi bagsémá blástemulú lui *Dumneđeu*, cine scie pentru ce, destulú că in tótá nóptea vine unú smeu și ne pradá cele turmuțe, câtú ađimáne ne pomenimú numai cu câni. Socotesce numai, aibá-te *Dumneđeu* omú bunú și de omeniá, in tótá drágulița de nópte ne rápescé dece oi, șapte capre și șapte berbeci și nu-i chipú și modru să scăpámú de elú, că mé rogú,

cine și-ar pune capulú cu unú smeu?!”

„Eu — răspunse *Stati-Cotú* hotărítú — eu mi-oiu pune capulú și vé voi mântui pe voi și turmele vóstre, decámí va da fiesce care a treia parte din turmá.”

„Bucuroși”, strigá ciobanii.

Stati-Cotú mai sciricesce despre uná altá, când, cum și cu ce semne înainte mergtóre vine smeulú, apoi se aședá sub un stejarú bătránú, că prea era ostenitú de cale. Nu peste multú se ivesce și smeul rácnindú una, de cugetai, că tóte delurile s'orú surpa.

Stati-Cotú stetea la loculú s'eu și aștepta să se apropie de turmá. Nu trebuí să aștepte multú, căci smeulú trase de-a dreptulú la elú.

Vremea a sositú; *Stati-Cotú* trebuia să se puná pe lucru. Smeulú prinde a jáfui, dér in minutulú, când chiar era să puná mâna pe pradá, se ađi unú glasú amarú, glasú de omú detérmurítú.

„S'eu nu te apropií — dîse acela — că eu sunt *Stati-Cotú* cu barba de unú cotú și îndatá te rupú.”

Smeulú se uitá într'acolo și ocolin-

du'lú pe *Stati-Cotú* îi dîse: „Ori cine ai fi necunoscutule, vedú că ești omú cu inima la locú și nu ași vré să mé socotesci de cine scie ce hoțú, dér hai să ne rămășimú in trei probe, și care va dovedi pe celalaltú, fiá stápanú peste turme.”

Pe *Stati-Cotú* nu prea ilú trágea inima să se măsore cu smeul, dér sciindú, că smei dela fire suntú proști ca gardurile, își dîse in tainá: „mai multú cu capulú decătú cu brațulú” și se invoi.

„Proba întâi va fi să fugimú”, dîse smeulú.

„S'eu fugimú — răspunse *Stati-Cotú* — dér nu deodată, că amú fi in cale unulú la altulú, fără pe rëndú: întâiu tu, după aceea eu.”

„Bine” — dîse smeulú, și o spártécá, la sănétosa și fuge, și fuge, de cugetai, că-i necuratulú.

Dupá ce a fugitú de vre-o trei ori ca fulgerulú prin préjma stânei, se opri dinaintea lui *Stati-Cotú*, care vedéndu-lá ce ostenitú este, îi aruncá nisce vorbe pișcátóre, cum face de obiceiú neputinciosulú, când vré să fiá socotitú de ceea

Postul de magistrul postal e de ocupat în comuna Iernot din comit. Tërnavamică, cu lăfă de 300 fl. pe an, 40 fl. cheltueli de cancelaria, 48 fl. cheltueli de distribuie și un păusalu de espedare, ce se va hotărî ulterior.

Cerșitorul obraznic. Unu comerțiantu din Sibiu dete unu cerșitoru l cr. Acesta svêrli banulu observându, că'i dă prea puțin. Nemulțămîtu fû pedepsit cu cea mai mare pedepsă permisă în astfelu de casur.

Petrecerea tipografulor din locu se va da Sâmbătă sêra în 7 Decemvre n. în sala Redutei, în folosulu cassei lor de ajutorare. Petrecerea e împreunată cu danțu. Programulu ei este variatu.

Noulu ministeru român.

Cu ocaziunea alegerei biurourilor camerilor române, încâtva s'a lămurit situațiunea noulu ministeru.

În cameră au fostu aleși ca președint și vice-președint, candidații guvernului (d-lu G. Gr. Cantacuzino ca președinte), pe când candidatul opoziției conservatore, d-lu Lascaru Catargiu, n'a intrunit decatu minoritate de voturi.

În senatu stau lucrurile altfelu. Acolo a fostu alesu ca președinte d-lu generalu Florescu, candidatul opoziției conservatore, pe când ai guvernului au intrunit minoritatea voturilor.

Posiția cabinetului Manu-Lahovary e deci cam delicată, căci pe când cu camera va putu lucra, în senatu va întâmpina pedeci mari.

Corespondența „Gaz. Trans.”

Sêlagiu, Nov. 1889.

Diua de Duminecă 17 Novembre n. c. a fostu fixată pentru alegerea reprezentanților municipali în întregu comitatulu Sêlagiului.

Maiestrita arondare a cercurilor electorale o dovadă elatantă pentru „echitatea” și „dreptatea” maghiară. Comunele sunt aruncate dintr'unu notariatu într'altulu fără a se ține cătu mai puțin sêmă la distanța de locul alegerei, numai ca prin acêsta sê se asigure reușirea candidațiilor maghiari.

În cerculu electoralu alu Periceului alegu 9 comune, cari tôte suntu sêu pure, sêu în majoritate preponderantă maghiare; între acestea au virit și douê sate micuțe române: Siciulu și Badonulu. La alegerile de acum trei ani alegătorii din Siciu, prezentându-se în număr completu, și-au scos din urnă pe toți candidații lor români. Firesce, că rușina a fostu pentru domni maghiari cu multu mai mare, decatu ca sub pretexte de ni-

mica sê nu anuleze în comisiunea verificatore acea alegere. Instructivă însă a fostu alegerea de acum trei ani atatu pentru Maghiari, cătu și pentru Români! Matadorii maghiari din comitatulu trebuiau atunci sê înțelegă, că masa poporului lor, îmbrăncită și ea sub sarcina cea grea de dări erariali, comitatense și comunali nu se mai scie însufleși de frase sunătoare, iluziuni încântătoare și promisiuni ademenitoare, ci în locu de acestea cere dela conducătorii sêi — reprezentanții municipali și deputații dietali — fapte, cari sêi ușureze povara aprôpe nesuportabilă. Noi Români însă prin cea alegere ne-am întărit în convingerea, că, consci de demnitatea noastră națională uniți, în cugete și simțiri, luptându cu însuflețire și perseveranță, cauza noastră sfântă în fine trebuie sê învingă.

Pêtrunși de acêsta convingere, într'o conferință ținută cu câteva zile mai înainte de alegeri, amu candidatu patru Români pentru cele patru locuri vacante din acêstu cercu. Deși candidații maghiari au oferit cărăușia și bentura pentru alegători; deși ei dispun de vre-o 700 alegători, pe când Români abia 160 în acêstu cercu; deși din partea lor a votat fiu pentru tată, care vindea mere în Careii-mari, după cum a mărturisit unu candidatu maghiaru după votizare („apja Károlyban árul almat, fia itt szavaz”); deși în fine candidații lor au fostu individi cu mare influință asupra alegătorilor; eăonomu u contelui din locu, proprietaru de pământu în mai multe comune, funcționaru de bancă, preoți reformati și notari comunali cu unu cuvântu, deși tôte șansele de reușire erau pe partea lor: cei patru candidați români însă, d-nii Ioan Serbu preot în Siciu, Ioan Cherebeșiu, preot în Badaciu, Simeonu Filipu, preot în Badocu și Vasile Olteanu, învățator în Periceu, esu din urnă cu o majoritate cuvêrșitoare de voturi, cu câte 109, până când maximulu voturilor pentru candidații maghiari abia era 60. O opărelă și indignațiune nedescriptibilă se observă pe fețele compatrioților unguiri, unu preot reformatu și dete espresiuune acêstei indignațiuni dicendu în limba unguerescă: „Nici Dumneđu nu voesce ca în acêstu cercu sê fi alesu barem unu singuru Unguru.”

Deși după terminarea votizării, înainte de a cunoșce rezultatulu aceleia, presidiulu numărându voturile intrate, constată, că numărulu acelora — 217 — consună cu numărulu curentu al votanților unu vătav maghiar însă, după-ce vedu învingerea candidaților români, propuse numărarea din nou a voturilor, ce întâmplându-se află, precum dicu ei, mai multu cu unu votu, ce ușor l'au putut viri învêrtindu-se biletele totu prin mânilor.

Apucătura acêsta șirêta nedemnă,

de ori-ce omu, care dă ceva pe sine l'ra folositu acum trei ani, pôte sê anuleze și acêsta alegere, der nici-odată nu va șterge din inima și memoria Românilu simțemêntulu de dispreț și aversiune, ce-lu merită atari apucături. Indignațiunei Românilor prezenti i dete espresiuune preotulu Siciului, d-lu Ioan Serbu, dicendu: „Dacă D-vôstru din acêstu act constituțional și serios faceți comedii nu contați nici-odată la o înțelegere frățescă și sinceră între noi; dacă presidiulu enunță consonanța între voturi și votanți, pe ce basă, cu ce dreptu se cere a doua numărare de voturi? Solemnulu declară, că propunetorul numărării din nou, e culpabilu (bünös). Cerendu luarea la protocolu a declarațiunei sale, părăsesce sala de votizare. D-lu protopopu Ioan Cosma dice, că alegere mai liniștită, mai în ordine, n'a fostu dora în țera întrégă. Pentru-ce forțati lucrulu, că dora D-Vôstru nu sunteți ciuhe?”

La aceste espresiuuni, aspre, der demne de cei ce le-au provocatu, în consciința culpabilității nimicu nu au reflectat, ci presidiulu, unu bărbatu altcum onest și finu, cui pôte nici nu-i venia bine apucătura cu ședula a răspunsu blându: „pôte din erore prima dată am număratu réu voturile.”

După multă trăgănare și esitare, enunțându-se în urmă candidații români de membri aleși, aușiai pe proprietarii și notarii maghiari amenințându cu cuvintele: „așteptati voi Sicieni și Badoani, că ve vomu învêța noi.” La cari amenințari corectă a replicatu unu alegătoru român: „Noi putem fără de voi, der voi nu fără de noi.” Apoi: „Dacă mi voui plăti dările numai de Dumneđu mă temu.”

Nu sciu încă apelat'au, ori ba, Ungurii încontra acêstei alegeri? Sciu atata, că causă justă de apelare cătu' negru sub unghia n'au. Der ei suntu invențioși, voru cerca, apoi noi dela comisiunea verificatore puțin avemu de a aștepta, că aceea constă totu din ei, afară de zelosulu și generosulu bărbatu alu nostru, Dr. Ioan Nichita, avocatulu în Zeiau. Fia ce va fi, „conscia mens recti famae mendacia ridet.”

Una s'a constatat și cu ocaziunea acêstei alegeri, că adevă poporulu maghiaru, nu mai are încredere în conducătorii sêi, și că aceștia spre ajungerea scopului lor nu se sfiesc nici de cele mai mârșave mijloce. S'a mai constatat în modu eclatant, că poporulu român scie sê fiă solidar, se scie însufleși pentru ori-ce lucru bun, dacă conducătorii lui imediați — preoți și învățatori — stau la înălțimea misiunii lor și lucră în co'nțelegere cu puțină inteligență mirenă independentă, ce o avemu, pentru prosperarea și înaintarea lui morală, intelectuală

și materială. Onore conducătorilor și alegătorilor români din acêstu cercu!

Unu Român.

Deschiderea camerelor române.

În 15 Noemvre, Regele Carolu a deschis sesiunea Corpurilor leguitoare prin următorulu mesagiu:

Domnilor Senatori, Domnilor Deputati! Deschidendu a doua sesiune a acêstei legislaturi, salut cu inimă plină de bucurie pe reprezentanții națiunei și le urez, ca sê continue și sê complecteze opera de progresu începută în anul trecut.

Țera, ostenită de frământări, cere trimișilor sêi o muncă spornică, o acțiune luminată pentru întărirea situațiunei financiare, astăzi prosperă, și votarea unei serii și măsurii menite a pune diferitele servicii publice în stare de a îndeplini în Statulu Român misiunea lor binefacătoare.

Aceste simțeminte am avut fericierea sê le constat în călătoria, ce am făcutu în diferite părți ale țerei, vizitându mai cu sêmă județele de peste Milcovu și România trans-dunărenă.

Primirea plină de căldură și de iubire ce s'a făcutu pretutindenii Mie și Principelui Moștenitoru, a mișcatu adencu inima Mea. Astfelu s'au strînsu cu o putere nouă legăturile vechi dintre Dinastia Mea și acêsta Țera.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputati! Precedentulu ministeru prezentându-Mi demisiunea, am încredințatu actualulu cabinetu sarcina guvernului.

Ministerulu actualu are încredere în patriotisumul și înțelepciunea Corpurilor leguitoare și speră, că va găsi în Domniile-Vôstre unu sprijin puternicu pentru a duce la unu bunu sfîrșit tôte îmbunătățirile, pe cari Națiunea le așteptă cu nerăbdare.

Ne putem felicită de bunele relațiuni, ce avemu cu tôte puterile. Înțelepciunea noastră este cea mai sigură basă a încrederei ce ne arată guvernele. Anulu acesta ne este dat sê constatăm cu mulțămire succesulu silințelor unanime ale puterilor mari pentru a conserva pacea.

Situațiunea noastră financiară este satisfăcătoare. Ultimulu exercitiu pe 1888—90 se soldază nu numai fără deficitu, der încă printr'unu escedent. Dacă unele prevederi n'au datu rezultatulu așteptat, echilibrulu s'a stabilit prin prisosulu dobândit din alte ramuri de venit și prin economiile realizate în cheltueli.

Fățu cu încassarile efectuate în primul semestru, avemu cuvinte de a crede, că exercitiulu curentu se va încheia în

ce nu-i. „Și asta-i fugă? — dîse elu, „la noi te-ar rîde omeni, sê dici, că și asta-i fugă. Copii, că-să copii, și te-ar da de gol; én uită la copilulu meu, apoi sê veđi tu ceea ce n'ai vedutu!...” Cu aceste se duce sub stêjaru, unde avea unu iepure, ilu deslêgă și . . . vîntu! Epurele fuge ca din pușcă, éra smenulu engeta: „dêcă și copilulu lui prea nevrstnicu fuge așa alu dracului, cum o sê fugă elu, care are zile depline” și se dedit.

Ca a doua probă smenulu aduce unu buzduganu, care cântărea, ca sê nu vê mințescu — 99 măji în pupăză.

„Éta — dîse elu — acêstu buzduganu din moși strămoși, care l'u va arunca mai susu, acela sê fiă biruitoru.”

Stati-Cotu ilu îndemnă sê încépă.

Smenulu apucă celu dragu de buzduganu, ilu întorce pe după capu, apoi... svângu! . . . buzduganulu merse totu svîngându până se perdă în nori.

Colea când rîndunica începe a cânta în hornu și la marginele pământului se arată roșeta doriloru, căđi și buzduganulu la pământu.

Acuma se prinde Stati-Cotu sê arunce buzduganulu, der de unde sê-lu pôta măcaru clăti din locu?! Dă în drêpta, vișcu în stânga, mai se pune sê ședă, apoi ér se scólă, se scarpănă în cêfă — ferî Dómne, ca omulu necăjit — și se uită mereu la lună. Smenulu încă nu-i era de grabă; așteptă cătu așteptă, der dela o vreme i-se rupe ața răbdării și-lu întrebă de ce perde vremea?

„Auđi, mei, de ce perdă vremea? Der du-te și te sfădesce cu luna, că veđi că-mi ține calea. Sêu dora vréi sê nu te întelnesci mai multu cu buzduganulu moși-strămoșiloru! Căci bine sê țî-o încrestezi, că dêcă eu țî-oiu arunca buzduganulu, așa țî-oiu arunca sê-ți faci cruce după elu.”

Stati-Cotu, precum vedeți, pipăise unde-lu stringu curelele mai tare pe smeu și prinse noroculu cu amêndou mânilor. Vorba ceea, „gura mare bagă frică și'n celu tare”; — éra smenulu engeta: „din secure toporiște” și se dedit.

Atata-i trebuia și lui Stati-Cotu, sê-lu scape de junghiulu de buzduganu,

ba sê-lu și roge, sê nu facă ceea de ce și lui îi tremura cămașa pe spate.

De-a treia probă smenulu apucă unu bolovanu de pêtă și începe a-lu strînge, da mi-lu strînge, de totu ilu face fêrime. Stati-Cotu vedendu o nevedutu ca asta, rêmase cu gura căscată, der pentru aceea nu s'a datu.

Iscusița e mântuirea omului, și iscusința lui Stati-Cotu cu multu era mai mare, decatu sê se fi lăsatu la unu smeu.

„Prostulu cum ese la uliță, cum își află beléua; iscusitulu trece preste țeri și peste mări, și totuși se întorce cu pelea uscată.” Așa dicea Stati-Cotu, când avea sê scótă la cale lucruri, de care la întâia vedere ilu cam treceau rêcelele. Așa dîse și acumă și apucându o bucată de pêtă încă se pune elu de cătră pădure.

„Nepôte așa, ba că așa, — elu cătră smeu — pêtă o pôte sfărma și unu copil, der dêcă țini, sê te arăți vêtos, fă ce facu eu: stôrce mi apă din'pêtă.”

Și într'adevêru abia ce începuse a strînge pêtă cătu de cătu, îndată și ese apa ca din isvoru. Acêsta însă nu

era apă, ci zêru, și nu era storsă din pêtă, ci din scôcă, pe care o strînge cătră pêtă.

Smenulu numai îi ferbeau creștii, der ce sê facă?! Pricpea și elu, că e mai multu a stôrce apă din pêtă, decatu a o sfărma.

Vedeți, dragii moșului, ce va sê dici a avé glagoriă la capu! Bine dicea unchișulu meu, fiă iertat, că minte pățită cine are, are o moșiă, după care pôte trăi ori unde.

Deră smenulu totu nu i-se băga în capu, cum l'a pututu birui pe elu unu omu ca Stati-Cotu și începă a se violeni. Că vedeți, dragii moșului, aceea-i vêdește pe cei cu țerițe în gămăliă, că nu vréu sê credă, că aru fi omeni și mai vrednici și mai altfelu de cum sunt ei. Din țera acestora era și smenulu și de cătrănit, ce era, veninulu clocotia în elu, cum clocotesce o mare sbicuită de furtune, și cerca numai prilegiulu binevenit, ca sê-lu potopescă pe Stati-Cotu dintre cei vii. Și când dă omulu de-o vorbă slabă, — draculu de locu îi vine

condiții totu' atât de favorabile, și astfel vom fi în pozițiune de a vă supune pentru anul viitor 1890—91 un buget bine întemeiat. Aceste rezultate au fost dobândite fără înființări de noue impozite și încă cu scăderea unor din dările existente.

Măsurile luate în scopul de a consolida valuta și de a face să dispară agiul pe lângă ușurarea, ce au adus pieței noastre, au contribuit în mare parte a crea această situațiune folositoare tesaurului. Guvernul va urmări cu stăruință îndeplinirea operei începute. Creditul nostru în lăuntru și în afară este bine așezat.

Guvernul va mai aduce în deliberarea Domniilor-Vostre legile menite a completa și continua reforma începută în sistemul nostru de impozite, ținându' s'ă în această privință de ideile, ce s'au produs atâtu' în senul Corpurilor legiuitoare, cât și în public. Totdeodată va pregăti și va prezenta proiectele cari ating mai de aproape interesele economice ale Țerei, între cari va figura în primul rând reorganizarea creditelor agricole, pentru a înlătura neajunsurile sistemului lor actual, și a satisfacă cerințelor legii votate în sesiunea din urmă pentru vândarea bunurilor Statului în loturi.

Acastă lege, atât de importantă, după îndeplinirea totdeuna anevoioasă a formalităților pregătitoare, se execută cu activitate.

Administrațiunea Dobrogei a deșteptat deosebita îngrijire a guvernului Meu; el a luat multe măsuri ușurătoare și așteptă rezultatul unei anchete pentru a schimba actualul mod de administrațiune al proprietăților Statului.

Exploatarea pădurilor Statului, și, în general, regimul nostru silvicu' facu' progrese simțite; ele au totuși nevoie de îmbunătățiri, cari sunt obiectul preocupărilor stăruitoare ale guvernului.

Instituțiunile atât de folositoare ale camerelor și burselor de comerțu' în timpină, în mersul lor, piedici, cari nu pot fi ridicate decât prin intervențiunea d-vostre.

Legea, care ordonă crearea de întreprinderi în orașele principale, nu s'a putu' aplica, din cauză, că au lipsit resursele prevădute într'ânsa. Veți găsi cu cale, nu Mă îndoiesc, să acordați alte mijloce pentru întemeierea acestor instituții, cari vor fi pârghii puternice pentru ridicarea comerțului.

Învățământul profesional a atras cea mai serioasă luare aminte a guvernului Meu. Veți ave' să hotărâți, decă, după încercări isolate, nu este timp să stabilim un sistem complet care să răspândescă în populațiunea într'ăgă cunoștințele necesare fiă-cărei profesiuni.

Chiar în primele zile ale sesiunii acesteia veți pute' să vă ocupați de legea tocmelilor agricole, destinată a întări bunele raporturi, ce, sunt fericită a o constata, s'au restabilită pe deplin între factorii bogățiilor noastre agricole.

Guvernul Meu, prin studiile sale proprii, ținându' și s'ă de păreri exprimate de autoritățile constituite, de personalități politice și de presă, s'a convins, că administrațiunea județenă și comunală lasă multă de dorit.

Opera de îndreptare trebuie să îmbrățișeze reorganizarea administrațiunii centrale, județene și comunale, admisibilitatea în funcțiunile administrative, poliția urbană și cea rurală, densa va cere neapărată mai multă decât pentru o singură sesiune a fi săvârșită.

Trebuind, prin urmare, a începe cu îmbunătățirile cele mai urgentă reclamate, guvernul, în sesiunea actuală va stărui asupra proiectului de lege care se ocupă de organizarea administrațiunii județelor prin subîmpărțiri de circumscripțiuni teritoriale, care să permită despărțirea atribuțiunilor de un interes general de cele cu un caracter local.

Asemenea va prezenta proiectul de legi pentru reforma dispozițiunilor electorale ale legii județene și comunale, pentru constituirea reprezentațiunii lor, pentru înființarea gendarmeriei și pentru serviciul de pompieri.

Dorind o mai bună întrebuințare a resurselor, de cari Țera dispune pentru căile ei de comunicațiune, ministrul lucrărilor publice vă va supune o lege modificătoare a legii drumurilor și o lege de organizare a corpului de ingineri ai Statului.

Cu o vie plăcere potă anunța Parlamentului, că lucrările podului de peste Dunăre vor începe în primăvera viitoare și că ast-fel esportul nostru către Mare va ave' continuitatea ce îi lipsește pentru înflorirea sa deplină.

Ministrul Justiției vă va înfațișa legea pentru organizarea judecătorească, prin care se întinde de o cam-dată inamovibilitatea la funcțiunile judecătorești cele mai însemnate, rămânându' ca mai târziu același principiu să se aplice treptat la organele Justiției, sporindu-se tot d'o-dată retribuțiunea magistraților.

În privința cultelor, Domniile-Vostre veți ave' a vă ocupa mai întâiu de legea pentru regularea parohiilor și a personalului serviciului bisericesc, prelucrată după raportul Sântului Sinod. Acastă lege, punându' bazele unei reforme în privința stărei clerului de mir, va da acestuia în Statu' pozițiunea și prestigiul de care are nevoie pentru împlinirea înaltei sale misiuni.

Cestiunea învățământului primar, urban și rural face obiectul unor studii amănunțite, pe baza cărora vi se va prezenta mai în urmă un proiect de reorganizare. Asemenea studii pregătitoare, destul de înaintate, se fac în acest moment pentru învățământul real și pentru școlile normale.

În fie-care an, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, Corpurile legiuitoare au dat aprobarea lor la îmbunătățiri propuse de guvern pentru mărirea și consolidarea forței noastre armate. Și în anul acesta guvernul vă va aduce diferite proiecte pentru completarea organizării oștirii, pentru dezvoltarea instrucțiunii sale și pentru continuarea întăririlor începute.

Sunt încredințat, că oștirea, pentru care d-vostre nu ați cruțat nici un sacrificiu, va sci să dovedescă, că onoarea și siguranța țerei nu pot fi plătite vr'odată prea scump.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputați! Câmpul lucrărilor domniilor-vostre este întins și frumos; sunt sigur, că veți pune la lucru fără preget și fără întârziere și că, lăsându' la o parte ori-ce considerațiune secundară, spiritul domniilor-vostre se va ridica la înălțimea nevoilor și aspirațiunilor iubitei noastre patrii.

Astfel, Țera într'ăgă vă saluta cu bucuria rezultatele bine-făcătoare ale unei activități înțelepte și roditoare și istoria va păstra despre această legislatură o frumoasă și trainică amintire.

Dumneșeu să bine-cuvinteze lucrările domniilor-vostre. Sesiunea corpurilor legiuitoare este deschisă.

Statutele

Reuniunii de cântări a plugarilor români gr.-cat. din Șomcuta-mare.

I. Numirea și scopul reuniunii.

§. 1. Comuna bisericescă gr. cat. din Șomcuta-mare, esperind, cum-că prin deprinderea în cântarea vocală și instrumentală, poporul înalță în cultura morală și disciplină, satisfăcându' într'un mod eminent și legei de învățământ, — se constituie într'o societate sub numirea: „Reuniunea de cântări vocale și instrumentale a plugarilor români gr. cat. din Șomcuta mare“ cu reședința în sinul acestei comune.

§. 2. Scopul reuniunii este: instruirea și perfecționarea tinerimei și a popoului în cântările vocale, bisericesc și lămesc, precum și în muzică.

Lista cântărilor și opurilor, cari se vor folosi pentru instruirea, respective învățarea cântărilor, precum și planul de învățământ, în înțelesul art. de lege XXVIII din anul 1876 §. 5 alin. 3, punctul a, trebuie a se susține inspectorului școl. reg. Totu' acolo sunt a se susține titula și autorul opurilor literare și musicale, cari se vor câștiga pentru biblioteca reuniunii.

II. Mijlocele pentru ajungerea scopului.

a) Spirituale.

§. 3. Spre ajungerea scopului se vor aranja și înființa: 1) Prelegeri și instruire regulată în cântarea orală și instrumentală bisericescă și lămescă; 2) O bibliotecă acomodată cerințelor reuniunii.

b) Materiale.

§. 4. Atari sunt: 1) Taxele incuse dela membrii reuniunii. 2) Ori ce venite incuse prin arangierea de concerte și alte petreceri în favorul reuniunii, cum și taxele pentru participarea corului la ceremonii funebrele; 3) Ori ce donuri făcute reuniunii din partea singuraticilor.

III. Organizarea reuniunii.

§. 5. Reuniunea va ave': a) Membri activi; b) membri fondatori; c) membri ordinari; d) membri onorari; e) membri admiși.

§. 6. Fia-care persoană, de ambe sexele, cu caracter nepătat, și trecut de 15 ani, pote fi membru al acestei reuniuni, până când satisfacă deobligămintelor cuprinse în aceste statute.

§. 7. Membrii activi sunt adulții trecuți de 15 ani, cari vor cânta în corul vocal al reuniunii și vor solvi o taxă anuală de 50 cr. v. a.

§. 8. Membri fondatori sunt aceia, cari vor contribui odată pentru totdeuna suma de 10 (dece) florini v. a. în fondul reuniunii.

§. 9. Membri ordinari sunt aceia, cari contribuiesc anual 1 fl. v. pentru fondul reuniunii.

§. 10. Membri onorari sunt aceia, pe cari reuniunea îi alege în adunarea generală aflându-i binemeritați pentru sprijinirea morală ori materială a ei. Indiviți din țeri străine, numai cu învoirea prealabilă a Ministrului reg. ung. de interne se pot alege de membri onorari ai reuniunii.

§. 11. Membri admiși sunt băieții și băiețele sub etatea de 15 ani, cari se întrebuințază în coru' ca sopraniști.

§. 12. Membri de ori-ce categorie se primesc în reuniune prin adunările acesteia, cu votisare secretă a membrilor prezenți și cu majoritate de voturi.

IV. Drepturile și datorințele membrilor.

§. 13. Fia-care membru — afară de cei admiși, are dreptul: a) A participa la adunările reuniunii cu votu' consultativ și decisiv asupra tuturor afacerilor aparținătoare stărei spirituale și materiale a reuniunii; b) A se folosi de opurile literare din biblioteca reuniunii, pe lângă reversar în scris despre opul primit spre citire, care nu'l va pute' ține mai multă ca 20 de zile în întârzierea mai departe o va plăti cu câte 10 cr. pentru 24 de ore. c) Sunt datori a solvi regulat și sub greutate de executiune taxele de membri.

§. 14. Membri activi sunt datori: a) a cânta la liturgă în toate Duminecile și sârbătorile cele alese în biserica română gr. cat. din locu'. b) a cerceta regulat orele de instrucțiune în cântarea vocală, respective instrumentală; c) a participa regulat la concertele și alte petreceri arangiate în folosul reuniunii.

V. Organizarea reuniunii.

§. 15. Reuniunea va ave' un comitet compus din: un președinte, un

într'ajutor și nu'l slăbesce, până nu' aruncă frul în capu' căci,

Dracul nu face punți și biserici,
Ci întinde curse și piedeci.

Învățat și pățit, cum este, atâtea te sfătuesce, atâtea-ți dovedește și atâtea te îndemna, până în cele din urmă veți și tu, că altfelu' nici că se pote.

Smeul d'ăra sciindu-se de trei ori rușinat, imbie pe Stati-Cotu', să se bage la ei slugă cu cugetul drăcescu' ca să-lu' prăpădescă. Stati-Cotu', precum v'am spus și mai nainte, chiar umbla să capete slujbă și înhață norocul de codă.

Tocmelile se făcără câtă ai da cu fălcile odată, în puterea cărora Stati-Cotu' avea să capete un sac de galbeni de tot anul. Anul era de trei zile. Palmă'n palmă, t'ergu-i gata și se dau la drum. Trecură nouă munți și nouă punți, apoi mai merseră peste nouă țeri și nouă mări și... etă-ne în țera smeilor. Diua întâia a trecut cum a trecut, cum trece la toate slugile nouă, — lucru puțint, mâncare multă. A mai ciocărtit una alta pe lângă casă, s'a uitat prin grajd, a adăpat cele vite și etă sluga

harnică totu'-deuna își află de lucru. A doua zi Stati-Cotu' avea să m'ergă la pădure, ceea ce numai bucuria nu-i făcea, căci cum putea el să aducă patru-cinci copaci în spate? Nu unui bietu' de om, ci chiar unui smeu încă-i dă de lucru una ca asta.

Face omul câtă face și câtă pote, d'ăra de unde s'o fi putut? Și Stati-Cotu' era n'căjit și în n'căzul lui bucurios ar fi luat'o la tălpășita, decumva nu purta frică de smeu, că-lu' ajunge și — vai de pelea lui. Ce-lu' aștepta de-acolo încolo, scia el fără de carte. Pentru aceea se sfărma, se frământă, cum ar pute' să iasă și din acesta! Și cum se totu' frământă, deodată etă că isbânsece, d'ăra nu dice nimic, ci merge de-adreptul în cămară, ia un ghem de canuri, care-lu' găsi mai mare și... du-te. Când ajunge în pădure, legă totu' copacu' de copacu', fetană de fetană, fiindu' cu mare băgare de s'ă, ca nu cumva să rămână vr'unul nelegat.

Smeul și mamă-sa se pun pe așteptate; așteptă de dimineță până la prând, dela prând până la m'ădă,

dela m'ădă până la ojină, d'ăra Stati-Cotu' nu mai vine. „Va fi fugit“ socotia smeu și se luă către pădure.

„D'ăra, d'ăra l'a aduce Dumneșeu — socotea Stati-Cotu' și trase cu codă ochiului către drum — când etă smeuul țopu' lângă el.

„Bună lucru“, d'ăse smeuul.

„Bună d'ăra — răspuse Stati-Cotu' — d'ăra nu sciu ce-a fi mai departe.“

„Cum așa?“

„Așa, că precum vedu', în țera v'ăstră afară de pădure asta n'aveți nici măcar o răchită; pe asta etă o ducă acasă, apoi până va cresce cealaltă îi potă pune fălcile în cui de r'endul păziturii.“

„Pentru Dumneșeu — d'ăse smeuul tremurându' de spaimă — se nu faci una ca asta, că d'ăra nu vr'ei, să ne calicesc pe veci. Lasă pe mine, că ducă-voiu eu lemnele trebuincioase, cum am dus și până acuma, numai nu ne face fără pădure.“

„Nu v'ăși face, răspuse Stati-Cotu', decă mi-ai da încă un sac de galbeni; decă nu — ridică pădurea și m'ă duc.“

„Da-ți-oiu, de bună s'ă, numai nu ne ducă pădurea.“ Smeul smulse vre-o trei copaci și o luă la drum. Stati-Cotu' după elu' r'ëndu' însuși de atâtea gugumăni.

A treia zi era spălare de lutose seu de altceva, destul, că avea trebuință de apă, etă apă nu era nici o lingură. Fântână încă nu era în totu' juru' împrejurului, decă numai una-unuță și și aceea afară la hotar. Smeoica încarcă douăspre-dece piei de bivolu' în spinarea lui Stati-Cotu', să m'ergă după apă. Stati-Cotu' apucă pieile și merge, etă decă a ajuns la fântână, le aruncă într'o tuță de porumbele, scote cosorul și începe a săpa pe lângă fântână.

Smeoica așteptă câtă așteptă, d'ăra vedându', că prea întârziă cu apa, trimite pe smeu, să vedă, ce-i și cum-i, de nu mai vine. Merge smeuul totu' într'o r'ăsuflare și m'anosu', cum era, încă de departe strigă către Stati-Cotu': ce lucr!

„Secu' isvorul, răspuse Stati-Cotu', ca să ducă fântâna cu apă cu totu', căci

v.-președinte, un secretar, un cassar, un controlor, un conducător al corului, un bibliotecar și trei membri aleși ai comitetului.

§. 16. Acest comitet se alege în adunarea generală pe timp de un an, prin votare secretă și numai dintre membrii reuniunii.

§. 17. Președintele reprezintă reuniunea în toate afacerile ei, prezidă și conduce desbaterile în ședințele comitetului și în adunările reuniunii, subscris împreună cu secretarul toate actele referitoare la afacerile reuniunii, subșterne în fiș-care adunare generală raportul despre starea spirituală și materială a reuniunii, și decide în casul când voturile ar fi egale.

§. 18. V.-președintele substituiește pe președinte la cazul de lipsă în toate afacerile.

§. 19. Secretarul duce protocoalele în ședințele comitetului, cum și în adunările reuniunii, poartă toate corespondențele reuniunii și subscris împreună cu președintele toate actele reuniunii.

§. 20. Cassarul păstrează și administrează sub responsabilitate averea reuniunii, poartă rațiociniul regulat, încasază taxele dela membri, raportează comitetului în fiș-care ședință despre starea cassei, pregătește proiectul de buget pentru anul următor, conform îndrumărilor comitetului, și îl susține adunării generale spre aprobare.

§. 21. Ori-ce solviri din banii reuniunii numai după deciziunile comitetului, ori ale adunării generale sunt concese a se face, și toate sunt a se documenta la proxima adunare generală cu chitanțe, contra-chitanțe și alte documente usitate.

§. 22. Controlorul contra-semnează toate rațiociniile, chitanțele și contra-chitanțele, și este răspunzător dimpreună cu cassarul despre averea reuniunii.

§. 23. Bibliotecarul induce într'un inventar toate opurile literare și musicale, cum și alte obiecte ce formează averea reuniunii, despre cari este personal răspunzător. Acel inventar se va completa la fiș-care adunare generală, și se va scrie în două exemplare: unul pentru archiva reuniunii, er celalalt pentru păstrare în lada bisericeii gr. cat. din loc.

§. 24. Bibliotecarul va ține în evidență folosirea opurilor reuniunii prin un protocol separat și va da raport în fiecare adunare despre starea bibliotecii, cum și despre pedep-sele ce ar încurge după § 13 al acestor statute.

§. 25. Conducătorul corului va avé a instrua regulat coriștii în cântările vocale bisericești și lumesci, respective în musica instrumentală, conform regulamentului și deciziunilor aduse în ședințele comitetului și în adunările reuniunii; va conduce corul în Duminec și în sărbătorile alese la liturgia în biserica română gr. cat. din Șomcuta-mare, precum și la ceremoniile funebre, la concerte și alte petreceri arangiate în favoarea reuniunii.

§. 26. Comitetul va ține regulat în totă luna o ședință. În această ședință comitetul decide despre toate agende interne ale reuniunii, cumpără toate opurile literare și musicale, cari sunt preliminate de adunarea generală și cari le

afă de lipsă pentru a face posibilă activitatea reuniunii într'un ajungerea scopului său. Decide timpul, locul, modalitatea și alte condițiuni, pe lângă a căror observare poate reuniunea a-și desvolta activitatea sa înaintea publicului. Comitetul pregătește preliminarul, eră despre procedură se face arătare adunării generale. Pregătește și celalalte obiecte, cari se țin de sfera activității adunării generale și respective despre acesta face propunere adunării gen. Comitetul execută decisiunile adunării gen. respective controlează executarea acelor. Pentru a se pute aduce decisiuni valide se pretinde ca în adunarea comitetului să fiă prezenți cel puțin cinci membri.

§. 27. Protocoalele susceptibile în ședințele comitetului, cum și în adunările generale, se vor verifica îndată după finea ședințelor prin președinte, secretar și încă un membru ales spre acest scop în aceea ședință.

VI. Adunările generale ale reuniunii.

§. 28. Reuniunea va ține în fiș-care an o adunare generală în luna lui Decembrie, eră în casul de lipsă, cerend în scris cinci membri ai reuniunii, președintele er îndatorat a conchiama adunare generală extra-ordinară. Președintele er obligat a face cunoscută ținerea adunării generale ordinare și extra-ordinare oficiului administrativ înainte de ziua adunării cu 8 zile.

§. 29. Discuțiuni politice, ori confessionale, cari nu se țin de activitatea reuniunii, sunt oprite în adunările acesteia.

§. 30. De agendele adunărilor gen. se ține supraveghierea asupra întregii activități a reuniunii — special: a) Discutarea și decidera asupra raporturilor și a propunerilor comitetului, cum și a singuraticilor membri; b) votarea bugetului pentru anul următor; c) Alegerea funcționarilor și a membrilor din comitet; d) supracensurarea rațiociniilor și darea de absolute; e) Dreptul de a remunera pe aceia dintre coriști, ce'i va afla demni pentru diligența și activitatea lor; f) Dreptul de a absolva dela solvirea taxelor anuale pe aceia dintre membrii activi, pe cari va afla cu scop.

§. 31. Ședințele adunărilor gen. vor fi publice și numai în casuri excepționale vor fi secrete; însă conclusele aduse, totdeauna sunt a se enuncia în ședința publică.

§. 32. Decisiuni valide în adunările gen. se pot aduce cu majoritate de voturi a membrilor prezenți, er în casuri excepționale, la propunerea unui membru, adunarea poate ordona votare secretă.

VII. Dispozițiuni generale.

§. 33. Reuniunea va avé un sigil cu inscripțiunea „Reuniunea de cântări în Șomcuta mare.”

§. 34. Dacă careva dintre membri ar conturba liniștea și nu s'ar purta cuviincios, sau ar lucra în contra intereselor reuniunii, acela se va admonia prin președinte, și nefolosindă acesta, se va încunoscinti prin o hartiă în scris, subscrisă prin președinte, secretar și încă doi membri din comitet, cumcă e eschisă dintre membrii reuniunii. În contra acesteia decisiuni, eschisul are dreptul a apela la adunarea generală;

insă până atunci nu se consideră de membru al reuniunii, până când adunarea gen. nu va decide în cauza lui.

§. 35. Desființarea reuniunii nu se poate admite până când vor exista cel puțin 10 (dece) membri. Nefindă nici 10 membri, președintele va nisui a câștiga acest număr și numai dacă în terminu de un an nu i-ar succeda acesta, atunci reuniunea se consideră ca desființată.

§. 36. În casul de desființare se va face arătare Ven. Ordinariatului gr. cat. Diecesanului și înaltului guvern al țării; eră fondul și totă averea, ce ar fi posedând, trece în proprietatea bisericeii române gr. cat. din Șomcuta mare. Decisiunile despre strămătarea statutelor, precum și acelea, cari tractează despre aceea, că averea reuniunii spre ce scop se se folosescă în casul disolvării reuniunii, înainte de efectuare sunt a se susține Ministrului reg. ung. de interne.

§. 37. De cumva reuniunea nu lucră pentru scopul designat în statute, respective nu rămâne în sfera activității sale, încât prin activitatea ulterioară a sa, interesele statului său averea reuniunii s'ar periclita, fără întârziare se suspende, și conform rezultatului investigației exacte, carea este a se ordina îndată după suspendere, definitiv se poate disolva sau a i-se impune ca să țină cont de respectarea cea mai strictă a statutului, sub greutate de disolvare.

Aceste statute s'au cetit și s'au primit în adunarea comitetului parochial gr. cat. ținută în Șomcuta-mare la 23 Iunie 1889.

Athanasiu Cotoșiu, m. p. Eliă Popu, m. p. par. gr. cat. și protopop. not. com. parochial.

53,584—1889.

VII

Látta a m. kir. belügyminiszter. Budapest, 1889 Augustus hó 18-án.

A miniszter meghagvásából.

(L. S.)

(nelegibil),
miniszteri tanácsos.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciulă biuroului de corresp. din Pesta.)

Pesta, 30 Noemvre. Camera deputaților a primită cu mare majoritate bugetul în general și a respins propunerile lui Iranyi și Bodas privitoare la modificarea legii incolatului.

Berlin, 30 Noemvre. „Kreuzzeitung” anunță, că Țarul suferă de o ușoră indispozițiune.

Brucselă, 30 Noemvre. După cum spun diarele clericale, guvernul Brasilei a pus de s'au închisă toate casele ordinului iesuitic.

Atena, 30 Noemvre. Conducătorii școlii din Creta nu au nici o încredere mare în amnestia.

doră nu pot să vină în totu minutul după o trăisioră de apă?!”

„Pentru Dumneșu! se nu faci una ca asta — dize smeul ca opărit — că doră nu vrăi să prindem cobe de dorul apei, sau pte să chiar murim de sete? Lasă pe mine, că duce-oiu eu apă trebuinciosă pentru casă, cum am dus și până acuma, numai nu ne seca isvorul.”

„Nu l'ășu seca, — răspuse Stati-Cot — dacă m'ai da încă un sac de galbin, der așa numai? — nu pot să dăc nimic. Smeul n'avă încără; de silă, de voiă bună, trebuia să primescă și a primit, der dracul și și aruncase căpăstrul în cap și nu l'a slăbit până nu s'a hotărât, că în noptea următoare îl va omori pe Stati-Cot.”

Vorba e însă, că Dumneșu nu suferă să se ridice minciuna asupra adevărului, și multe se întâmplă altfel, decum le cugetăm noi în mintea noastră. Dumneșu ajută la adevăr și adevărul era cu Stati-Cot, care cum, cum nu, numai că prinse de veste, cu ce-și frământă

smeul capul. Pentru aceea nu s'a culcat în pat ca până atunci, ci sub pat, punându-și pe pat numai vestimintele, eră sub vestiminte o beșică cu sânge.

Când colo cătră meul noptii vine smeul totu tiptil-tiptil, ca nu cumva s'ă deștepte din somn. Când ajunse lângă pat își îmbrăcesc buzduganul și... n'a dincolo... n'a dincolo, în cele haințe și în amărta de beșică până l'a trecut și dorile. Când acuma abia mai putea găfai de trudit și de ostenit, se duse să se culce ușurat la rânză, că în urmă totuș a scăpat de Stati-Cot.

Așa credea el, eră Stati-Cot ridea, ca Păcala de deșuchiații din satul lui Cremene, cari pe cum se pominesc toate le făceau dea'ndosele, nu ca alții.

Dimineța merge la smeul să se răfăiească, că vedeți, i-se împlinise anul. Smeul numai atata, că nu căduse la pământ, când l'a vedut, căci nu-și putea da seamă, ce om s'ă fiă acesta de n'ă prinde nimic! Aseră îl lassem mort și etălu — mai întreg și mai

sănătos de cum a fost. „Acesta mi pune capul, de nu l'oiu scutura de pe mine”, își dize, și chiar se cugeta cum ar scăpa de el, când Stati-Cot cere s'ă dea plata. Smeul îndată umple trei saci de galben și-i aședă la picioare.

„Asta mi-ar fi plata — dize Stati-Cot — der cu atata încă nu m'ai îndestulit, căci aseră umblai se omori, și dacă nu eram cine-să, mă și omori; plata cere răsplătă și tu trebuie să mă despăgubesc, că de unde nu, — bine nu s'a alege.”

Smeul, cu inima câtu purecele, se rogă în totu chipul să-l ierte și să-l ierte, că teca, că pungă, eră Stati-Cot se învoesc, dacă-i va duce sacii cu galbină acasă. Smeul, nebul de bucurie, că a scăpat cu atata, nu dize nici cărcu, ci luă sacii n' spinare și... ventu; și la dealu ca și la vale. La stana cu trei ciobani poposiră o leacă, apoi luându-și „remasă bună”, se duseră mai departe ducendă cu sine a treia parte din turma fiș-căruia.

Aici trebuie să vă spun, dragi mo-

ECONOMIA.

Gunoilă și fermentarea lui.

Fără îndoială, pentru agricultor este gunoilă comora cea mai mare, dela care depinde reușita și bunăstarea lui. Totuodată gunoilă și îngrijirea lui, este cel mai bun semn după care poți judeca dibăcia și hărnicia unui plugar. Ca să cunosc, care este bun econom, ađi n'ai de lipsă numai să cauți cu câte pluguri iese primăvera din curte, că are pluguri scumpe din fabricale cele mai renumite, și mașini de semănat în rënduri, cari costă sute de florini, ori nu, ci-lă poți judeca și cunosc cu mult mai lesne intrând în curtea lui și căutând la grajdul lui și la grămada de gunoi. Dacă vitele lui stau în grajdă într'un noroiu, din care părțile lichide — mustul — se mai scurg încă unele și afară în uliță, er grămada de gunoi se începe la porța curții și se sferesc în fundul surii, deșu aceea stare de lucruri numai semn a gospodăria (găzdasăgă) bună nu e, și la omni cu pricepere nu o vei găsi. După cum e dicala: „ceea ce, semeni aceea și seceri”, dacă gunoiesc bălțile și ruriile cu gunoilă cel scump, în loc de a gunoi țerinele și ogorele, — apoi deșu aceeași vei și secera. Dacă din contra intrând în curtea altui plugar vei găsi vitele într'un grajdă sventat, cald și bine ventilat, vitele curate, țesalate și bine hrănite, er gunoilă aședat bine pe o singură grămadă într'un loc ceva mai ridicat, ca să nu-lă potă ajunge apa din curte și grădină, necum cea din uliță și câmp — aceea de sigură ți va da de gândit îndată, că ai de a face cu un econom de altă categoria. Și lucrul nici nu pte fi altfel.

Am dășu, că nu numai mașinile scumpe fac pe agricultorul, ca și agricultura, din cauză că în călătoria mea prin țera Românească pe la boieri am vedut arandă totu cu pluguri și mașini scumpe — plugul Universal al lui Sack, care acolo costă 60 lei, cam 30 fl. de ai noștri, apoi plugul de abur, mașini de secerat, cari seceră și legă deodată etc. și deși pământul țării este mai roditor ca al nostru și clima mai caldă — totuși bucate așa rele și atâți mărăcin prin grău ca acolo nicăiri n'am vedut și întâlnit pe la noi. Și cu toate aceste noi aramă numai cu nise pluguri de Sibiu, mai ieftine, căci fără rotile ne costă numai 6 fl. și mai ușore putem ara cu 2 boi destul de bine cu ele, pe când în România am vedut totu câte 4, 6—8 boi la câte un plug. Care se fiă cauza, că acolo, cu toate plugurile cele vestite ale lui Sack, se faci mai mulți mărăcin ca la noi și la pogon (juger) pământul dă clăi și hec tolitre mai puține ca la noi, deși p

șului, că Stati-Cot trimise vorbă ne vestei și copiilor, să-lă aștepte, și că vor vedă pe smeul, să strige: „ași mănca carne de smeul.” Așa și făcură. Copii toți erau la uliță și cum au vedut, ci întorc în sat, dete la strigăte: „ași mănca carne de smeul!”... eră smeul vedend dragostea cea mare, trântesc sacii de pământ și o ia la sănătoș de-i sfirăiau călcăele... Dora nici astă nu s'a oprit.

Stati-Cot s'a dus acasă și din bogat, ce era la început, acuma s'a ales și mai bogat, căci avea turmă de și bani cu ridicata. Copii încă prindea putere din di în di și erau bucuria pe rinților, cari se ajutau cu dășii.

Ce s'a întâmplat mai departe, n'ă pot spune, a minți eră nu mă las credința și bătrânețele mele, der de s'ă va afla să vă mințescă altu, eu n'ă l'oiu opri, căci eu:

M'am suită pe-o șea
Și v'am spus'o așa!

(Audită în Resighea, com. Satmarelui
Ioan Koevary.

mământul e întreg de cel negru? Causa nu poate fi alta, decât că ei nu lucrează pământul la timp, și apoi nici nu-l gunoiesc de loc, ci sémână grâu după grâu și cucuruz după cucuruz, câte 6—8—10 ani de-a-rëndul. Ori și cât de bogat ar fi fost pământul la început, d'er neapărat că, tot luându-i fără a-i da în nimic schimb înapoi, trebuie să sêrăcască odată și pământul. Deci și în Țera românească vor trebui să începă a gunoi pământul, și pe cât am arătat, în unele părți ar fi și început deja.

D'er decă și cei din Țera românească trebuie să se gândescă de acum la gunoi și gunoie, ce nu trebuie să facem noi, cești din Arděl, unde pământul este mai sêracă din fire și clima mai aspră, mai rece?

D'er fiindcă nici gunoiul nu este egală dela toate vitele în acțiune și valoare, ci unul este mai iute și altul mai domol, d'er ține mai mult — ne vom ocupa de astă-dată de descrierea gunoiului și de metodele de a-l prepara și îngriji bine. Și acêsta o putem face acum cu atât mai ușor, cu cât economii au gătat lucrurile câmpului — afară de arăturile de toamnă — cari se mai continuă încă pe unele locuri și cari n'ar trebui neglese pretutindenea, deoarece o arătură făcută bine în toamnă și apoi lăsat pământul peste iernă în brazdă crudă — este totu atât de folositoare, cât o gunoie de jumătate — și deci economii ne pot da atențiunea cuvenită, avëndu a se ocupa aproape numai cu ele.

Mai ântăiu să ne întrebăm însă, ce este gunoiul?

Sub gunoiul de grajdă ori de vite înțelegem excretele și fecaliile solide — balegi — și lichide — urina dela animalele domestice, împreunate și sporite prin materiile sântate de așternut, cari servesc la absorbirea și împreunarea lor.

La o ținere și nutriție rațională a vitelor gunoiul de grajdă este îngrășământul de pământ cel mai bun și cel mai ieftin, căci el cuprinde în sine toate substanțele necesare nutriției și dezvoltării plantelor și încă într-o stare ușor de descompus. Noi scim, că atât animalul, cât și planta, ori și care ar fi forma hranei lui, are lipsă ca hrana lui să cuprindă numai câteva substanțe principale, fără de care ele nu pot trăi și crește. Aceste substanțe sunt apa, cărbune, osigen, hidrogen, azot, apoi fosfor, var, potasă, fer și încă alte câteva de mai puțină importanță. Dintre aceste unele ni-le dă gratuit natura, cum e apa, osigenul, hidrogenul, carbonul, așa încât noi avem să ne îngrijim numai de azot, apoi fosfor, fer, var și potasă. Pe cele din urmă noi le numim substanțe minerale, și ele servă mai mult la formarea oșilor, a scheletului. Deci pe aceste substanțe trebuie atât omul, cât și animalul să le aibă în hrana sa, căci ele întretin și alimentează și carnea și oșele.

În nutreț, fiă el grăunțe, fân, paie, păstări, sfeclă etc. vita își ia și consumă toate materiile necesare dezvoltării organismului ei, er cele cari nu au putut fi dizolvate și absorbite ca să trecă în sânge, părăsesc erăși corpul animalic sub forma de fecal (gunoi). Substanțele absorbite servesc la formarea de noue produse organice (carne și lapte), sau altele la întretinerea căldurii din corp, în locul cărora altele se descompun și cu fecaliile părăsesc corpul animalic în formă solidă, ca balegi, în formă lichidă, ca urină, ori în formă de gazuri prin respirație și sudore etc.

În privința schimbării hranei în corpul animalic nise învățat german Henneberg-Stohmann au făcut nise cercetări interesante, cari merită să le cunoască și economii noștri. Adecă acest învățat au nutrit nise vite (boi) pe deplin dezvoltate și le-au ținut astfel, încât după un timp orecare ei nici

să nu se îngrășe, d'er nici să nu sporască și să scadă în greutate. Apoi au analizat atât hrana ce le-au dat, cât și fecaliile lor și au găsit în:

Boii au primit în

	Carbun	Hidrogen	Azot	Oxygen	Substanțe minerale și cenușe
hrană: apă 77.0 funt, materii uscate 21 funt, compuse din:	9.4 f.	1.28 f.	0.306 f.	8.5 f.	1.46 f.
au dat în:					
balegi	59.9 "	0.53 "	0.147 "	3.3 "	0.89 "
urină	19.4 "	0.04 "	0.158 "	0.3 "	0.56 "
SUMA SUBST. PROD.	71.3 "	0.57 "	0.305 "	3.6 "	1.47 "
Diferența	-5.7 "	-0.71 "	-0.001 "	-4.9 "	+0.01 "

Precum vedem d'aci azotul, și substanțele minerale și cenușă au trecut aproape cu totul în gunoi. Și era natural să trecă, deoarece vita n'a mai produs în acest timp nici mușchiu (carne) și nici oșele și le-a întărit și sporit și au conservat numai aceea ce au avut. Decă vitele acestea ar fi fost tinere, cari se crescă, și unele cari să fiă nutrite pentru îngrășare, să depună carne, atunci de sigur, că atât azotul, cât și substanțele minerale rămân în corp, ca să servescă la formarea de carne și de oșe. Azotul îl producem în gunoi pe un preț mai mic decât îngrășămintele de piață, ce se întretin în agricultura țerilor înaintate în cultură. Și fiindcă azotul este materia cea mai scumpă din gunoi, căci el servește la formarea substanțelor albuminoase din plante și animale, trebuie ca lui să-i dăm totă atențiunea cuvenită. Și precum nutriția vitelor stă în mâna noastră, totu așa stă și în mâna ei voința noastră, ca să producem un gunoi mai bogat ori mai sêracă în azot. Calitățile gunoiului depind și se modifică după compunerea nutrețului și a hranei vitelor; cu cât un nutreț e mai concentrat și mai bogat în azot, cu atât mai bogat și mai eficace va fi și gunoiul. Decă, decă dai la vite un nutreț concentrat, cum ar fi bună-ora leguminoasele bobă, urmală de mazere, măzărice, cositură, turtă de ulei, grăunțe și fân bun de livade, vei produce un gunoi cu mult mai bun, decât când le-ai nutri numai cu coceni, sau cu paie de seacă. Și erăși gunoiul dela vitele nutrite intensiv (puse la îngrășat) va fi mai bun decât cel dela cele ținute și nutrite rău, de pildă gunoiul dela porci de îngrășat hrăniți cu cucuruz va fi mai bun decât dela porci de rudă, hrăniți iarna cu plăvă de ovăși, de in, de cânepă opărită.

Mai departe gunoiul se schimbă în calitate și valoare și după soiul animalelor, dela cari vine, dela producțiunea lor, căci când le muncesc munci grele, atunci se mistuie o mai mare cantitate de hrană, decât când odihnesc; apoi

variază gunoiul și după cantitatea de apă, ce beu ele. Cantitatea de apă e tare diferită. Cel mai apăsos este gunoiul de bivoli și porci, apoi urmază cel de vaci, de cai, oi, găini și porumbei.

Escremențele prospete (câte 1000 kgr.) se compun:

	la vite albe		cai		oi		porci	
	balegi	urină	balegi	urină	balegi	urină	balegi	urină
apă	838 kgr.	938 kgr.	760 kgr.	900 kgr.	650 kgr.	872 kgr.	820 kgr.	967 kgr.
materii uscate	162 "	62 "	240 "	100 "	350 "	128 "	180 "	33 "
în aceste azot	2 "	2 "	4.7 "	15.5 "	5.5 "	19.5 "	6 "	4.3 "
fosfor	1.7 "	— "	3.5 "	— "	3.1 "	0.1 "	4.1 "	0.7 "
potasă	1.0 "	14.9 "	3.5 "	5.0 "	1.5 "	2.6 "	2.6 "	8.3 "
var	3.4 "	0.1 "	1.5 "	2.4 "	4.6 "	1.6 "	0.9 "	— "

De aci vedem, că substanțele folositoare: azot, fosfor, potasă, se află și în urină aproape în aceeași cantitate ca și în cele solide, în balegi. Înțelegem d'er ușor pierderile cele mari ce le au economii noștri, cari string și îngrijesc numai balegile, er pe cele lichide, mustul și urina, o consideră ca netrebnică și o lasă să se scurgă din grajd și curte afară pe uliță. Precum rezultă de aci, și mustul din grajd ar trebui adunat și întretinut întocmai ca și balegile. În multe locuri am și văzut făcându-se acêsta, adunându și scoțându urina cu o bute și butoiu vechiu, cu care îl cără afară la câmp, de stropesc cu ea sémănturile, d'er cu deosebire trifoiul sémănat, lucerna și liveșile.

Pentru viitor d'er sperăm, că și agricultorii noștri, de peste tot locul, o materie atât de prețioasă, care nu-i costă nimic, nu o vor lăsa să se pierdă, și o vor aduna și întretinuta pentru îngrășarea și gunoirea liveșilor, sau pentru stropirea și udarea gunoiului ca să se potă dobi. (Va urma)

Despre omieni, cari trăesc peste cât le ajung mijlocele.*

VII.

Dis'am, că un lucru însemnat este, ca omul să potă dice „nu, nu voi”, de câte-ori s'apropiă de el ispita și de câte-ori îl ațită seducerile de tot felul.

Ați cunoscut pe omul, care nu putea să dică nici-odată nu? El era amic tuturor, numai șie-și nu, er dușmanul său cel mai mare era el însuși. Pare că și-ar fi luat de maximă ca să placă la toți, nu se scie decă inima lui era așa de bună, și decă se șia de-a supăra pe altul, sigur e numai, că densul arare-ori refusa o rugare, el nu putea să dică nu și mulți, cari îl cunoscău, diceau, că-i lipsese curajul de-a face acêsta. Dela tatăl său moștenise o avere frumoasă, și îndată se vedu încunjurat de omieni, cari voră să se folosescă de el. Acum era tim-

* După Smiles-Schramm.

pul de-a dice nu numai să fi putut, d'er nu putu. I se făcu a doua natură ca să implinescă rugărilor tuturor, de aceea pungea lui era deschisă pentru toți și de aceea a și avut el, până ce nu i-s'au sleit banii, nenumărați „amici”. Fia-care când se afla într'o strimțore își lua refugiul la el. „Subscrie-mi te rog iute acêsta hârtiuță!” Acêsta era ade-seori cererea, ce i-o adresau „amicii” cei buni. Ce-i? întreba el atunci cu blândete, căci cu totă simplitatea lui, era mândru pe precauțiunea lui! D'er subscria tot-deuna. Când sosia termenul de plată al datoriei, poliței ș. a., cine altul avea atunci să plătescă, decât amicul tuturor, omul, care nu putea să dică nu. Așa își cheltui iute totă averea și în urmăru silitu să se adreseze el însuși la amicii săi pentru împrumuturi, garanță ș. a. După ce și-a cheltuit ultimul florin, muri cu renumele de nebu.

Pentru pacea și bunăstarea unui om este de cea mai mare însemnătate de a dice la timpul cuvenit nu. Mulți prin aceea, că n'au putut să nu au voit să dică nu, au devenit nefericiți. Înclinări vițioase (pătimașe) câștigă de multe-ori tărîm în interiorul nostru, pentru că nu avem curajul de-a dice nu. Prea de multe ori cădem jertfă spiritului timpului, pentru că nu suntem des-tul de cinstiți și deschiși la inimă spre a pronunța cuvîntul nu. Celu ce este provocat la duel nu e ertat a dice nu „pentru că acêsta nu i-o permite „onorea” lui. Frumosa nu vrea să dică nu decă enu prostolan bogat îi cere mâna, pentru-că ambiția ei este „de a duce casă”. Curtesanul nu vrea să dică nu, pentru-că trebuie să le ridă tuturor și să le promită totu.

Decă ne ispitesce necuratul ar trebui să avem curajul a dice îndată nu.

Credinciosul dojenitor în peptul nostru va fi muțămit cu acêsta și virtutea noastră se va întări. Decă vrea să ne seducă destrăbălarea cu poftele ei secrete, să-i strigăm unu nu bărbătescu. De nu o vom face, de ne vom supune seducerii în modu laș, virtutea ne va părăsi cu totul, și încrederea noastră în puterile proprii se va sdruce. Ce-i drept luptându-ne cu ispita, pentru ântăia oră va trebui să ne încordăm puterile, d'er cu câtu ne vom esercita mai multu, cu atât vom deveni mai tari. Singura cale, spre a pută combate seducerile la lenevire, la îngăduință față cu noi înșine, la nebunii, la obiceiuri rele, este, ca să le respingem c'un nu plin de mână. Și n'adeveru într'unu nu rostitu la timpul cuvenit se cuprinde mare virtute,

Nici când un om trăescă astfel, de cheltuesce mai mult decât îl iertă mijlocele sale, așa că la mörtea lui nu lasă altceva decât datorii, nici atunci nu-l lasă „societatea” din ghiarele ei, pân' ce nu-l bagă în gropă. Elu trebuie îngropat după cum este usul în „societate”. Elu trebuie să aibă o înmormântare după cum prescrie clasa socială în care a trăit; c'unu cuvântu, elu trebuie până în ultimul moment să dea dovadă despre purtarea obiceiului și prejudețelor. Și totuși câtu de zadarnice și prădătoare sunt pompele costisitoare dela înmormântări! Deja la bêtării Greci erau legile lui Lycurg contra pompei la mörți, și în Roma cea ve-

chiă erau deja pe timpul regi-
lor legi în contra lucului la in-
mormântări, legi, pe cari le întări
mai târziu Sulla. Pompele obice-
nite atingă mai rău clasele po-
porului de mijloc și de jos. O
înmormântare cu cheltueli mari
trece de „cum se cade“. Și o-
menii din clasele mai de mijloc,
cari voescă să trecă în rândul
celor dintăiu, imiteză pe cei din
clasele superioare și ajungă astfel
jertfele societăților de înmorm-
mântare. Aceștia inventeză moda
și de multe-ori se dice „trebuie
să ne ținem și noi de ceilalți.“
Mai toți se înduplecă, și cu bună
voia lor întră în cheltuelile unei
așa numite înmormântări după
cum cere buna cuviință, într'un
timp, unde pentru cei rămași în
viață din familia mortului, fiă-care
florin, ba fiă-care crețar este
de mare însemnătate, și acești
puțin ban, ce-i mai pot ei a-
duna în urmă, fără precugetare
ii cheltuesc pe astfel de lucruri
zadarnice. N'ar fi mai bine când
acastă sumă, care se risipește pe
pompe zadarnice și fără nici o
însemnătate, ce se aducă unui
mort, s'ar păstra pentru cei ră-
mași în urma lui, spre hrana și
trebuințele dîlnice?

Acest rău obicei se găsește
și în clasele mai de jos ale po-
porului. Chiar și un lucrător,
cărui i-a murit un membru al
familiei și nu dispune de bani,
nefiind nicăiri asigurat, se crede
în conștiința lui obligat a urma
obiceiului general și a face ne-
vestei sale seu copilului seu o în-
mormântare „cum se cade“. De
a murit însuși capul familiei,
atunci trăba stă și mai rău. Tot
ce a păstrat el până atunci, se
cheltuesce pe haine de jale pen-
tru nevastă și copii. Așa o chel-
tuellă într'un asemenea timp nu
e nicidecum justificată. Nu hain-
ele negre fac jalea, ci inima
este, care jălesce! De această con-
vingere erau și creștinii cei mai
vechi, de aceea nu impuneau pur-
tarea hainelor de doliu.

Literatură.

Au apărut **365 Anecdote și Glume**,
adunate, prelucrate și arangiate de **Titu V. Gheaja**, spiritualul la instit. corect. din
Gherla. Cuprinsul acestui op este foarte
petrecător, așa că cetind și numai o
pagină din el, caută să riți ori cât ai
fi fost de necăjit și măhnit. Prețul
unui exemplar cu porto francat e de
65 cr. Se poate procura dela „Cancelaria
Negruțiu“ în Gherla — (Sz-ujvár.)

Din traista cu minciunile.

Ce nu spusă la mine?

Un Român, aflându-se în călăto-
riă și inoptându într'un sat săsesc,
intră la un Sas și-l rugă să-i dea să-
laş peste nopte. Sasul, primitor ca
toți ai lor, numai cu mare greutate se
învoi, ca Românul să rămăie peste nopte
la el, și deși era tòmna târziu, îi duse
Românului să se ducă în șură și să se
culece acolo.

„Pentr'unu prost de Rumun e
bine destul și n'șură!“ duse jupănu
Michel în gândul seu, și după ce se
mai uită prin curte, intră în casă și se
puse la masă cu Trincina lui.

Când mânca Sasul mai bine, i se
păru, că aude umblându cineva prin curte.
Se uită pe ferestră, să vedă cine este,
și când colo cine era?... Era Românul,
pe care-l găzduise și care acum umbla
de colo până colo prin curte, adunându
surcele și găteje de pe jos.

Sasul eși afară, să vedă ce este?
„Ni credă, ce vrei să faci cu sur-
celele, vecine?“

„Da ce să faci, jupâne!“ duse Ro-
mânul. „Ia vreu să faci nițel foc

în șură, să mă mai încăldesc un pic,
că prea m-au amorțit ăsele de frig.“

Când auți Sasul, că Românul vră
să-i facă foc în șură, se înfioră din
crescetu până'n tălpi.

„No, d'apoi ce nu spusă la mine,
vecine dragă, că frigul la dumneata,
că nu puneam pe dumneata la șură,
ci chemam în casă, cum trebui
să chiamă pe-un om de omenia ca
dumniata!“

Și-apoi Sasul nu numai că-lu chemă
pe Român în casă și-i făcu un
așternut, scii colea, cum e legea, dăr
ilă puse și la masă și-lu omeni, cum
scii el mai bine.

Voi a'ți mâncat pe tata!

Un Român, ajungându într'un
sat săsesc și fiindu foarte ostentit, in-
tră în casa unui Sas putred de bo-
gat, dăr sgărcit al naibe. Bietul
om nu avea nici merinde, nici ban, și
simțindu-se tare sfârșit la inimă, se rugă
de Sas să-i dea ceva de mâncare. Sa-
sul tocmai se afla la masă și mânca
cu poftă împreună cu Trincina lui din-
tr'un blid mare cu pesci. Ca să se
scape de Român, Sasul alese din blid
doi-trei pescuți mititei ca nișce mormo-
loci, îi puse într'un tăier și-i dete de o
parte Românului, ca să mănăce.

Românul își făcu cruce, apucă cu-
țitul și furcuța în mână... dăr lucru
naibe! nu încep să imbuce, ci atingea
cu cuțitul ori cu furcuța câte un pes-
cuț, sta puțin și asculta, apoi da din
cap și bolborosia câte-va vorbe neîn-
țelese, ș'apoi er atingea un pescuț, er
sta puțin și er da din cap, șoptind,
el scie ce.

Vedându ce face Românul, Sasca
ii făcu semn Sasului să se uite și el
și amendoi rămaseră cu gura căscată,
neînțelegându ce însemneză istoria Ro-
mânului cu pescuții.

În cele din urmă Sasca nu se mai
puțu stăpani, și-lu întreba pe Român,
de ce lovesce pescii și de ce dă din cap,
vorbindu, păr'că, cu ei?

Românul oftă odată din baierile
inimei și apoi vorbi astfel: „Hei, ju-
pâne dragă și jupănesă dragă, tocmai
astăzi se implinesce anul, de când s'a
inecat taica, Dumneđu s'lu ierte, și
nu sciu unde i-o fi putredind osciorele;
de atuncia ilu totu cautu mereu prin
tote văile și prin tote lacurile, dăr până
astăzi încă n'am pututu da de densul.
Acuma tocmai întrebam pe pescuții aș-
tia să mi spună, de cumva sciu ei ceva
de densul; ei însă imi răspund, că nu
sciu nimica, dăr pôte cei mari din blid
vor fi sciind, că sunt mai bătrâni
și pôte-ori fi ținându minte din anul
trecutu!“

Sasca, credându că Românul e cine
scie ce șolomonar și că în adevăr cu-
nósce limba pescilor și le va puté
spune D-đu scie ce minui, îi puse
înainte blidul cu pescii cei mari și-i
dise:

„Ia veđi, vecine dragă, ce spune la
dumneata pescile hele botrine!“

Românul er făcu ca mai nainte,
er lov pescii cu cuțitul și cu furcuța,
ascultă puțin, dete din cap, dăr acum
nu mai borborosi în mustăți câte-va vorbe
ca mai nainte, ci strigă cu bucuria:
„Așa! voi a'ți mâncat pe tata, n'ar
mai fi pomană de nemul vostru; nò
lasă, că acuma o să vă mănăc și eu
pe voi!“

Și nici una, nici două, se puse cu
nădejde pe pescii din blid, de-ți era
mai mare dragul să te uiti la el, cum
mănca de cu poftă.

Er jupănul Honț și cu Trincina
lui rămaseră cu ochii înholbați și cu
buzele umflate.

Sandu.

MULTE SI DE TOATE.

Un mare incendiu în Filipopolu

s'a ivit într'una din nopțile trecute. Incen-
diul a mistuit mai mult de 50 de

prăvălii și magazine de marfă. Focul
abia de cătră diu s'a pututu potoli. Pagu-
bele pricinuite se urcă la 250.000 franci.

Cea mai nouă dramă a lui Daudet.

„La lutte pour la vie“ (Lupta pentru esi-
stență) a apărut de curând în Paris.
Drama este însoțită de o preocupare,
în care se arată originea și însemnătatea
scrierei. Daudet declară, că el prin
scrierea acesta n'a avut de scop să
se arate într'o sēră pe scenă lupta pentru
esistență, ci a vrut numai să scotă la
ivelă câte-va figuri caracteristice, cari fo-
loșesc principiile cunoscutului Darwin
drept pretext la tot felul de miș-
lii și lucruri ordinare. Autorul dice, că
la început a voit să scrie un roman
luându de basă o faptă criminală din
Paris, dăr după ce a apărut în limba
francesă „Raskolnikov“, romanul lui
Dostojevoky, s'a lăsat de acelu plan.

Turnul Eiffel închis.

După cum se scrie din Paris, tur-
nul Eiffel se va închide cu începutul
lunei Decemvre și nu se va deschide
până la primăveră. În timpul acesta se
vor face mai multe reparaturi și îndrep-
tări în locurile mai înălțate ale turnului.
Mai amintim, că Alphant, președintele
esposiției are de gând să prefacă din
câmpul lui Marte o grădină publică,
unde între altele se va face și o grădină
de jocuri pentru copii. Dintre edificiile
esposiției afară de turnul Eiffel se va
mai conserva și atelierul mașinelor,
domul din centru și palatul artiștilor.

Căendarul septemănei.

Noemvre	1889	păiele septem.	Dum.	Luni	Marți	Mercuri	Joi	Vineri	Sămb.	Brumar.	Sotele	răsare apune	
												7.46	4.14
are 30 zile.	1889	păiele septem.	Dum.	Luni	Marți	Mercuri	Joi	Vineri	Sămb.	Brumar.	Sotele	răsare apune	
												7.47	4.13
												7.48	4.12
												7.49	4.11
												7.50	4.10
												7.51	4.9
												7.51	4.9

Cursul pieței Brașov

din 30 Noemvre st. n. 1889.	
Bancnote romănesc	Cump. 9.34 Vënd. 9.37
Argint romănesc	9.30 „ 9.33
Napoleon-d'ori	9.40 „ 9.43
Lire turcesc	10.68 „ 10.73

Imperial	9.68	9.73
Galbin	5.56	5.59
Scris. fonc. „Albina“ 6%	101.—	—
„ „ „ 5%	98.50	99.—
Ruble rusesc	124.—	125.—
Mărci germane	57.80	58.10
Discontul 6—8% pe an.		

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 27 Nov. 1889.

Semițe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
		dela	până
Grâu Bănățenesc	—	—	—
Grâu dela Tisa	79	8.55	8.60
Grâu de Pesta	79	8.50	8.55
Grâu de Alba-regala	79	8.55	8.60
Grâu de Bácska	79	—	—
Grâu ung. de nordu	79	—	—

Semițe vechi ori noue	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	până
Săcară	Nutrețu	70—72	7.35	7.55
Orzu	de vinars	60.62	6.05	6.40
Orzu	de bere	64.61	8.—	9.50
Ovesu	—	39.46	7.10	7.55
Cucuruzu	bănăț.	75	4.90	4.95
Cucuruzu	altu soi	73	4.75	4.85
Cucuruzu	—	—	—	—
Hirișcă	—	—	5.20	5.40

Producte div.	Soiul	Cursul	
		dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungr.	48.—	56.—
—	francesă	—	—
—	roșiă	38.—	44.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	42.50	43.—
Oleu de in	—	7.—	7.25
Uns. de porc	dela Pesta	55.50	56.—
—	dela țără	—	—
Slănină	svântată	46.50	47.—
—	afumată	57.—	58.—
Său	—	32.50	33.50
Prune	din Bosnia în buti	—	—
—	din Serbia în saci	—	—
Lictar	slavon nou	—	—
—	bănățenesc	—	—
—	din Ungaria	—	—
Nuci	unguresc	—	—
Gogoși	sărbesc	—	—
Miere	brută	27.—	28.—
—	galbină strecurată	31.—	32.—
Ceară	de Rosenau	120.	121.
Spirtu	brut	13.—	13.25
—	Drojiuțe de spirt	16.50	17.—

Cursul la bursa de Viena

din 29 Noemvre st. n. 1889.	
Renta de aur 4%	101.15
Renta de hărtia 5%	97.35
Imprumutul căilor ferate ungare	—
aur	114.50
—	—
—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de	—
ostu ungare (1-ma emisiune)	90.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de	—
ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de	—
ostu ungare (3-a emisiune)	112.—
Bonuri rurale ungare	88.—
Bonuri croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinu	—
unguresc	99.—
Imprumutul cu premiul unguresc	139.75
Losurile pentru regularea Tisei și Se-	—
ghedinului	126.15
Renta de hărtia austriacă	85.80
Renta de argint austriacă	86.10
Renta de aur austriacă	107.25
Losuri din 1860	139.25
Acțiunile băncei austro-ungare	919.—
Acțiunile băncei de credit ungar.	335.—
Acțiunile băncei de credit austr.	315.25
Galben împărătesc	5.61 1/2
Napoleon-d'ori	9.42
Mărci 100 imp. germane	58.07
Londra 10 Livres sterlinge	118.25 1/2

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

Chiar acum a eșit de sub tipar:

Directoriul seu ordulu oficiului divin
pe anul 1890,

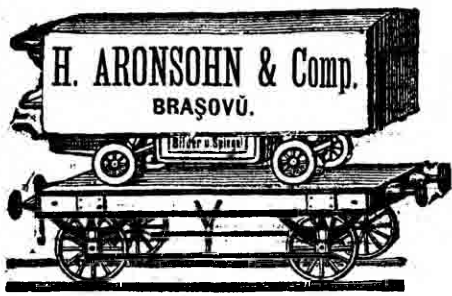
de cunoscutul nostru literat **Ioan Borosiu**, par. gr.-cat. și ases. cons.

Scopul acestui op este a înlesni observarea practică a prescrișlor rituale ocurente la funcțiunile sacre în decursul anului viitor. — Ca acestu scop să se pôtă ajunge, **Directoriul** este compus așa, încât începându dela 1 Ianuariu st. vechiu în paralelă cu calendariul civil pentru fiă-care Duminecă, sərbătore ori altă di normală în modu continuativ și în ordu sistematic sunt coadunate tote prescrișle tipicului, câte în cărțile rituali sunt imprăștiate. Din coadunarea acestora fiăcare — la prima vedere — pôte cunosce cum este de a se implini oficiul inseratului, mănecatului, sântei liturgie și altor funcțiuni rituali-sacre etc.

Prețulu unui exemplar espedat franco costă 45 cr., 5 exemplare procurate deodată costă franco 2 fl. v. a.

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla. (Szamosujvár.)

(219,5—1)

Efectueză la casuri de strămutare dintr'unu locu într'altulu cu calea ferată, cu vaporulu și pe șosele transportulu obiectelor prin

CARĚLE LORU PATENTATE pentru

TRANSPORTUL DE MOBILE

ce se închidă. Fiindă aceste carē tapețate completu înăuntru și aședate pe arcuiri se economisece împachetarea precum și descărcarea și reincărcarea obiectelor.

125,19

No. 440—1889.

204,3—3

CONCURSŪ.

Subscrisulă oficiu silvanalū alū domeniului episcopescū gr. cat. de Oradea mare publică concursū pentru ocuparea a optū posturi de vigili sēu păzitori silvanali sistemisați cu lēfă anuală de câte 200 fl. bani gata și pe lângă asta *cuartirū, încălzitū, luminatū, și câte unū rēndū de haine: unul de iernă și altul de veră.*

Potū concura numai indiviđi necăsătoriți, cari n'au implinitū 35 de ani, datorī fiindū sē arate, că suntū de-o constituțiā a corpului integrā, tare și sănătoșā; că suntū apti de-a vorbi, ađi și vedē bine; că sciū bine scrie, ceti și calcula; că vorbescū unguresce și romānesce, că suntū nepătați moralicesce și in fine concurenții au sē se oblige, că in decursū de doi ani vorū depune esamenulū in specialitatea de vigili silvanalū.

Vorū fi preferiți cei ce vorū dovedi, că au calificațiunea de specialitate cerutā in §. 37 alū art. de lege XXXI din a. 1879, și că suntū esperți in serviciulū silvanalū.

Petițiile scrise cu mână propriā suntū a se înainta până in 1 Decemvre n. c. la subscrisulă oficiu.

Oficiulū silvanalū alū domeniului episcopescū.

Beiușă, 10 Noemvre 1889.

Nicolau Tobias,
proto-silvanistū domeniālū.

Fogaras vārmegye fōispānjātōl.

Sz. 522—1889.

fōisp.

Pālyāzati hirdetmēny.

A kormányzatom alatt lēvő Fogaras vārmegyében folyó év végével általános tisztujítás lesz, miből folyólag felhivom pályāzni óhajtokat: hogy az 1886. évi XXI. t. cz. 79. §-a értelmében választās utján, —ugy a 80-ik §. értelmében fōispāni kivēvezés utján betöltendő vārmegyei hivatalos állásokra, az 1883-ik évi l-ső törvényezikkben elōirt minősitēstiket igazolō okmányokkal felszerelt bélyeges folyamodvānyaikat folyo év *december hō 15-éig* annāl bizonyosabban nyujtsāk be hozzām alōirothoz, mert a később érkezett folyamodvānyok tekintetbe vétetni nem fognak.

Fogarasom, 1889. november hō 23-án.

Horvāth Mihály s. k.

217,3—1

fōispān.

ANUNCIU.

Subscrisulū **architectū** întreprindētorū de construcțiūi facū cunoscutū onoratului publicū, cumcā m'am stabilitū in Brașovū, *Strada Scheilorū No. 140,* și primescū lucrarea de planuri pentru totū soiulū de construcțiūi, precum *întreprindū clădirea a orī-cārōrū* edificii pe lângă cele mai moderatē prețuri și prestarea cautiūnei recerute.

213,3—1

Augusto Mazuchi.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Mästerchen des Stoffes, von dem man kaufen will und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide fräufelt sofort zusammen, verlōst bald und hinterläst wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht specifig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn mit Farbstoff erwärmt), und hinterläst eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegenatz zur echten Seide nicht fräufelt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depot von **G. Henneberg** verwendet gern Muster von feinen echten Seidenstoffen an Jedermann.

Als preiswerthes, praktisches Weihnachts-Geschenk empfehle ich **Rohseid. Bastroben** (ganz Seide) fl. 10.50 per Robe, sowie fl. 14.25, 17.50, 21.25, 26.25, bis 29.60 nadel-fertig. Es ist nicht **nothwendig** vorher Muster kommen zu lassen; ich tausche nach dem Fest um, was nicht convenirt. Muster von schwarzen, farbigen und weissen Seidenstoffen umgehend. Seidenfabrik-Depot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich.

„ALBINA“,

Institutū de creditū și de economii

FILIALA BRAȘOVŪ

primește depuneri spre fructificare cu Netto 5% fără nici o subtragere de dare, de asemenea și depuneri rēsplătibile „à vista“ cu 3 1/2%, și recomandā pentru plasarea de capitale

Scrisuri fonciare „Albina“ de 5%

carī oferā cea mai bunā siguritate și carī sē potū căpāta la institutū după cursulū de đi.

Informațiūni mai de aproape se potū lua đilnicū in biroulū institutului, piață No. 90, dela 8—2 ore d. a.

Sz. 8170—1889 tkvi.

215,1

Arveresi hirdetmēny ki vonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirrē teszi, hogy „Albina“ Nagyszzebeni takarékos és hitelintézet brassói fiokja végrehajthatónak Colesiu András Zernesti végrehajthatás szenedő elleni 600 frt. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajthatási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbírószék) területén lēvő Zernest területén fekvő, a zernesti 1069 sz. tjkvben A+85/1, 85/2 hr. sz. ingatl. 1164 frt., az 1221 hr. sz. ingatl. 18 frt., 1256 hr. sz. ingatl. 2 frt., a 2275 hr. sz. ingatl. 10 frt., a 2975 hr. sz. ingatl. 2 frt., a 4929 hr. sz. ingatl. 3 frt., a 6525/1 hr. sz. ingatl. 12 frt., a 8430 hr. sz. ingatl. 9 frt., a 8688 hr. sz. ingatl. 8 frt., a 8899 hr. sz. ingatl. 2 frt. a 11785/2 hr. sz. ingatl. 4 frt., a 12338 hr. sz. ingatl. 18 frt.-ban ingatlanra az arverést 1294 frt. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az *1889 évi December hō 5-ik napján délután 9 órakor* Zernest község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hō 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékos értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnálételes elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1889. évi September hō 10-én.

A kir. törvényszék mint tkvi. hatóság.

Szám 7987—1889 tkvi.

216,1—1

Arveresi hirdetmēny ki vonat.

A Brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirrē teszi, hogy Moór Gyula végrehajthatónak Antal Bartalis Márton és társai végrehajthatás szenedők elleni 140 frt. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében a Brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbírószék) területén lēvő Ujfalu és Földvár községek határán fekvő az ujfalusi 27 sz. tjkvben A+a foglalt: 41 és 42 hr. sz.fekvőkre 165 frt., a 651 és 652 hr. sz. fekvőkre 11 frt., a 2682 hr.sz. fekvőre 3 frt., a 3148 hr. sz. fekvőre 8 frt., az ujfalusi 316 sz. tjkvben A+805 hr. sz. fekvőre 11 frt., a 862 hr. sz. fekvőre 6 frt., az 1363 hr. sz. fekvőre 15 frt., az 1950 és 1951 hr. sz. fekvőre 53 frt., a 2056 hr. sz. fekvőre 51 frt., a 2944 hr. sz. fekvőre 2 frt., a 3541 hr. sz. fekvőre 39 frt., a 3622 hr. sz. fekvőre 9 frt., a 4465 hr. sz. fekvőre 20 frt., és a földvári 1366 sz. tjkvben 9759 és 13253 helyrajzi szám ingatlanokra az árverést 66 frt. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az *1889 évi december hō 19-ik napján délután 9 órakor* Ujfalu község irodájában megtartando nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi novemberhō 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékos értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1889 Augustus hō 28-án

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Avisū d-lorū abonați!

Rugām pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei sē binevoiascā a serie pe couponulū mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū điarulū nostru până acuma.

Totodatā facemū cunoscutū tuturorū D-lorū abonați, că mai avemū din anii trecutū numerī pentru complectarea colecțiunilorū „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiūni, pentru carī se potū adresa la subsemnata Administrațiune in casū de trebuință.

Domnii, ce se abonēzā din nou, sē binevoiascā a serie adresa lāmuritū și sē arate și posta ultimā.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovū.

INCUNOSCIINȚARE.

„Mi iau libertatea a face on. publicū cunoscutū, cumcā scirea ce se lățise, că voiu părăsi Brașovulū, este cu totul neîntemeiată. Din contrā, am aranjatū din nou localulū meu de până acuma, ce se aflā in **Strada Vāmii**, și m'am asortatū bine cu totū felulū de **parfumerii veritabile** din Franța, **Englitora** și **Germania**, asemenea și cu **cosmeticiuri** pentru dinți, punēndu-mē astfelū in stare de a putē satisfacē tuturorū cerințelorū aparținētoare de a-facerea mea.

Onor. Dōmne mē recomand pentru lucrarea a orī-ce frisurei după **jurnalele parisiene** și **vieneșe**.

Rugāndu-mē pentru o cātū mai numerosā clientelā, asigur pe Onor. publicū de serviciulū celū mai promptū și mulțamitorū din partea mea.

Cu înaltā stimā
I. Crișanu,
Friserū. **Strada Vāmii No. 561.**

Brassó vármegye fōispānjātōl.

Sz. 524—1889.

Pālyāzat.

Az 1886 évi XXI t. cz. 79 §-a alapján ez év végével megejtendő általános tisztujításnál választās utján betöltendő alábbi állomásokra pályāzatot nyitok:

1. Alispān: 1800 ft. fizetés, 400 ft. lakbér 300 frt. utiátalány.
2. Fōjegyzői: 1400 frt., 300 frt. lakpēnz
3. I. Aljegyzői: 1100 ft. 200 ft. „
4. II-ik „ 800 ft. 200 ft. „
5. III-ik „ 600 „ 200 „
6. tiszti ügyēszi 1000 ft. 300 ft. „
7. Pēnzárnoki: 800 frt. 200 frt. „
8. Ellenōri: 600 frt. 150 frt. „
9. Árvaszéki elnöki: 1200 ft. 300 ft. „
10. két árvaszéki ülnöki: egyenként 1000 frt., 200 frt. lakpēnz.
11. 3 fōszolgabírói: egyenként 1000 frt. fizetés, 200 ft. lakpēnz, 100 ft. iroda bérleti és 200 ft. uti átallányal.
12. 3 szolgabírói: egyenként 700 ft. 150 ft. lakpēnzszel.
13. Mértékhitelēsítő hivatal fōnöki, 800 frt. fizetéssel és 200 frt. lakpēnzszel.

A pénztárnok és ellenör a megállapított ovadékos letetésére köteleztetnek.

Felhivom tehát mindazokat, kik a betöltendő állásokat elnyerni óhajtják, hogy pályāzati folyamod vānyukat, az 1883 évi I. t. cz.-ben irt minősitēseket igazolō okmányokkal felszerelt hozzām folyo év *december 15-ig* annāl bizonyosabban nyujtsāk be, mert késön érkezett folyamodvānyokfigyelembe vétetni nem fognak

A jelenleg állásban levő tisztviselőknek a mennyiben kizārólag azon állásra óhajtanak pályāzni, melyet ez idő szerint betölttenek, legkésőbb f. évi *december 15-ig* irásban vagy szóval tett jelentkezése pályāzat gyanánt elfogadatik.

Brassó, 1889 november 28-án.

gróf Bethlen András s. k.

218,2—1

fōispān.

Nru. 11,589—1889.

53,M.6—5

PUBLICAȚIUNE.

Din fundațiunea D-rului med. **Ioanb Plecker** suntū de a se da de cātā subscrisulū magistratū in imprumatū **2000 fl. v. a.** cu 5% camātā și 1% amortisațiune pe lângā amanetare de hipotecā și asigurare prin cāștile funduare.

Brasovū, in 5 Octomvrie 1889.

Magistratulū orășenescū.

Numere singurateice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potū cumpēra in tutungeria **I. Gross**, și in librăria **Nicolae Ciurcu**.